

Адыгэ Мажкь

№ 67 (20580)

2014-рэ ильэс

МЭФЭКУ
МЭЛЫЛЪФЭГЪУМ и 10

Адыгэ Республикэм и Правительствоэ игъэзет

Адыгеим и Лышъхъэ Президиумым хагъэхъагъ

Урысыем и Президентэу Владимир Путиним мы ильэсым мэлылфэгъум и 9-м ышыгыгъэ унашъом диштэу Урысые Федерацием и Къэралыгъо Совет и Президиум хэтыштхэр иклярыкляу агъэнэфагъэх.

Урысые Федерацием и Къэралыгъо Совет ехыплэгъэ Положениеу 2000-рэ ильэсым Ионыгъом и 1-м Урысые Федерацием и Президент ышыгыгъэ Указэу «Урысые Федерацием и Къэралыгъо Совет ехыллагъ» зыфилорэмкляу аухасыгъэм диштэу Урысыем и Президент дэжъ цызэхэщэгъэ зэхэгущылыжъ органым хагъэхъагъэх Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу Тхьаклушынэ Аслъан, Республикэу Кырым иминистрэхэм я Совет и Тхьаматэу Сергей Аксеновыр, Воронеж хэкум и губернатор ипшэрылхэр зыгъэцаклэу Алексей Гордеевыр, Ленинград хэкум и губернаторэу Александр Дрозденкэр, Забайкальскэ краим и губернаторэу Константин Илковскэр, Чэчэн Республикэм и Лышъхъэу Рамзан Кадыровыр, Самарскэ хэкум и губернаторэу Николай Меркушиныр, Магаданскэ хэкум и губернаторэу Владимир Печенэр, Тюменскэ хэкум и губернаторэу Владимир Якушевыр.

Шъугу къэтэгъэклъыжы: Адыгеим и Лышъхъэу Тхьаклушынэ Аслъан тапэклэ 2008-рэ ильэсым итыгъэгъээ мазэ къыщегъэжъагъэу 2009-рэ ильэсым ижъоныгъокля мазэ нэс Урысые Федерацием и Къэралыгъо Совет и Президиум хэтыгъ. А уахтэм къыклоц! Президиумым хэтхэр къэралыгъо Иофыгъо зэфэшъхъафхэм: ныбжыкляхэр дзэм зэрацэхэрэм, патриотическэ плуныгъэм, уголовнэ-гъэцэклъыжын системэм изытет, бюджетым епхыгъэ хъарджхэм нахыбэу шуагъэ къагъэтыгъэным япхыгъэ Иофыгъохэм ыкля нэмыкляхэм ахэплъагъэх.

*Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу
ипресс-къулыкьу*

Лъэхъаным зыдырагъаштэ

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу Тхьаклушынэ Аслъан культурэм иучреждениехэм ащыщхэм тыгъуасэ ащылагъ, ялофшлэн зэрэзэхашэрэм, гумэклигъоу ялэхэм защигъэгъозагъ. Ащ игъусагъ АР-м культурэмкля иминистрэу Къулэ Мыхъамэт.

Апэрапшлэу Къоклыплэм щыпсэурэ лъэпкъхэм яискусствэ и Къэралыгъо музей и Темыр-Кавказ къутамэу Мыекъуапэ дэтым еклоплагъ. Урысыем изаслуженнэ сурэтышлэу Алексей Паршковым исурэтшыгыгъэхэр зэригъэлъэгъугъэх. Музеим ипашэу Кушъу Нэфсэт сурэтхэм купкляу ялэр АР-м и Лышъхъэу къыфилотагъ. Нэужым Адыгеим исурэтышлэу модельер цлэрылоу Стлашъу Юрэ лъэпкъ шуашэу ышыгыгъэхэр зэригъэлъэгъугъэх. Ахэр экля зэфэшъхъафых, мэхъэнэ гъэнэфагъэу ахильхъагъэр ыкля шуашэ пэпчэ цлэу фиусыгъэр Стлашъу Юрэ къылоптагъэх. Нэужым 1989-рэ ильэсым Улапэ къыщычлэтыклягъэ ритоним итарихъ фэгъэхыгъэ техыгъэр къагъэлъэгъуагъ.

Етланэ Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ музей Тхьаклушынэ Аслъан еблэгагъ. Искусствэхэм яклэлэцыкля еджаплэ члэсхэм азыфагу цызэхэщэгъэ зэнэкъокъоу «Живой музей» зыфилорэм хэлажъэхэу, сурэтшынымкля сэнаушыгыгъэ зыхэль ныбжыкляхэм ар гушылэгу афэхъугъ. Ащ ыуж адыгэхэм якультурэ ыкля ящылэклэ-псэукля ижырэ лъэхъаным зыфэдагъэр къызылотыклярэ къэгъэлъэгъонхэм музеим ипашэу Джыгунэ Фатимэ нэлуасэ афишыгъ. Тильэпкъэгъухэм агъэфедэщтыгъэ псэуалъэхэм ямызакъоу Исп унэр, къэунэм щыц лахъэу сурэтхэр зытешыхъагъэхэр, мыжъобгъоу «Мыекъопэ плитэклэ» дунаим щашлэрэр республикэм и Лышъхъэу къыплъыгъагъэх. Лышъхъэм къырихъагыгъэ

пхъакъор, Олимпиадэм илагъэу машор зыщыклягъэнагъэр, Олимпиадэм имашло изэлэпыхын епхыгъэ Иофтхъабзэу Мыекъуапэ щыкляуагъэм, Шъачэ къыщыцэлуахыгъэ «Адыгэ Унэм» ащытырахыгъэ сурэтхэр зычлэлхэм члэхъагъэх. Музеимкля ащ мэхъанэшхо зэрилэр Джыгунэ Фатимэ къыхигъэщыгъ, Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ музей иэкспонатхэр къызыдэхъэгъэ тхылыр Тхьаклушынэ Аслъан къыритыгъ.

Мы мэфэ дэдэм Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ тхылэджаплэ АР-м и Лышъхъэу щылагъ. Адыгэ лъэпкъым ехыплэгъэ тхыгъэу къыдэклыхэрэр экля зыцауагъоирэ ыкля ахэр зыщылагыгъэхэрэм апэрапшлэу члэхъагъ. Нэмыкля тхылэджаплэхэм ачлэмылэ ыкля Интернетым имыт къэбархэр адыгэхэм афэгъэхыгъэхэр мыщ зэрэчлэлхэр тхылэджаплэм ипашэу Кыкы Бэллэ къылуагъ, Иофышлэхэм гъэхъагъэу ашыхэрэр, гумэклигъоу ялэхэр Тхьаклушынэ Аслъан къыфилотагъэх.

Иофтхъабзэм икляухым АР-м и Лышъхъэу зэфэхысыжыхэр къышыхъээ къыхигъэщыгъ узэрыгушхоньбэ зэрилэгъугъэр. Узыдэ-лэжъэн лъэныкьохэри зэрэщылэхэр къылуагъ.

— Непэ тлэгъугъэм лъэшэу тигъэгушуагъ, культурэм цыфэу Иоф щызышлэхэрэм ясэнэхъат хэшыкляшхо фырялэу, шлэныгъэ куухэр алэклэлхъэу япшэрылхэрэр зэрагъэцаклэхэрэр нэрылэгъуу къытфэхъугъ. Ахэм ялэжъапкля ащ фэдизэу мыбэми, агу етыгъэу къатэфэрэр ашлэ, гъэхъэгъэхэри щылэх. Гумэклигъоу ялэхэр къэтлэгъугъэх. Ахэр — яматериалнэ зытет нахышлу шлыгъэн, ялэжъапкля къэлэтыгъэн зэрэфэаер, тимузейхэмрэ титхылэджаплэхэмрэ аужырэ шапхъэхэм адистэрэ амалхэр ялэ зэрэхъугъэхэр цыфэхэм ягъэшлэгъэныр арых. Амалэу тилэмкля лэпылэгъу тафэхъушт, — къылуагъ Тхьаклушынэ Аслъан ыльэгъугъэм зэфэхысыжы къыфишызэ.

ПИАТЫКЪО Анет.

Мыгъэ къызэлэуахынэу агъэнафэ

Адыгеим и Лышъхъэу Тхьаклушынэ Аслъан тыгъуасэ фирмэу «Киево-Жураки» зыфилорэм ипроизводственнэ унэу агъэпсырэм щылагъ.

Инвестиционнэ псэуалъэу къалэу Мыекъуапэ пэмычыжъэу цагъэуцурэм ишын сомэ миллион 300 пэлухъашт. Былымхэр зыцауаклышт, ахэр зыщыцэлэхышт цеххэр ащ хэтыштых. Мазэ къэс былымшыхъэу мини 10 фэдиз мыщ цыцэлэхышт. Мы ильэсым игъэмафэ ащ Иофшлэн ригъэжъэнэу мэгугъэх.

— Джырэ шапхъэхэм адистэрэ шыкляхэм атэтэу комплексыр агъэпсыгъ. Оборудованиери, ежъ проектири Европэм ишапхъэхэм адештэ. Анахъ шъхъалэр — къыдагъэклъыщтыр Адыгэ Республикэм ипродукциеу зэрэхъуштыр ары, — хигъэунэфыклягъ фирмэм ипрезидентэу Дерэ Эдуард.

Предприятиакля республикэм ибюджет мылкъу шулкае

зэрэригъэхъаштым имызакъоу, нэбгыри 150-мэ ащ Иоф щашлэн алэхъышт.

— Фирмэу «Киево-Жураки» зыфилорэм гъусэ дэгъоу зыкъыгъэлъэгъуагъ, республикэм дишыгыгъэ зээгъыныгъэхэр экля инвесторым егъэцаклэх. Предприяттиер непэ проектышхом иаужырэ чэзыу игъэцэклэн фэжъагъ. Тапэклэ инвесторым Теуцожэ районым былымгъэпщэрыплэ комплекс щыгъэпсыгъагъ, лэжыгъэ ыгыплэ, комбикормышл цех ышыгыгъагъ. Джыдэдэм къыдэгъэклъыжын комплексыр егъэпсы, — къылуагъ Адыгеим и Лышъхъэу.

Фирмэу «Киево-Жураки» зыфилорэм изэхэщаклохэм ащыщэу Дерэ Вячеслав республикэм иапшъэрэ тын — медалэу

«Адыгеим и Шытхъузехъ» зыфилорэм зэрэфагъэшуашэрэм ехыплэгъэ Указым Тхьаклушынэ Аслъан непэ клэтхагъ. Адыгеим и Лышъхъэу зэлуклягъум ар щыритыжыгъ.

Дерэ Вячеслав Иофшлэн осэшхо къызэрэфышыгъэм фэшл Тхьаклушынэ Аслъан зэрэфэрэрэрилуагъ.

— Адыгэ Республикэр Урысыем ичлэплэхэу анахъэу инвестициехэр зыхэплъхъанкля къеклэхэрэм ащыщэу сэлъытэ. Шъоц фэдэу инвесторым къызэрэдырагъаштэрэр гуахъоу щыт. Республикэм игъэлорышлэнкля гъэхъэгъэшхотэр зэрашыгъэм ар ишыхъат, — къылуагъ Дерэ Вячеслав.

*Адыгэ Республикэм
и Лышъхъэу
ипресс-къулыкьу*

Сурэтхэр А. Гусевым тырихыгъэх.

Хэxьоныгъэхэр нэрыльэгъух

Къумпыл Мурат

Зэхэсыгъор къызэлуихыгъ ыкйи зерицагъ Мыекьюапэ ина-роднэ депутатхэм я Совет итхьаматэу Джармэкью Азмэт. Зытегушылэнхэу агъэнэфэгъэ лофыгъохэм ащ кйеклэу зэхэ-сыгъом хэлажэхэрэр ащигъэ-гъозагъэх. Нэужым гушылэр ритыгъ Мыекьюапэ къэлэ адми-нистрацием ипащэу Александр Наролиным.

2013-рэ ильэсэу икйигъэм илофшэн зыфэдагъэм пащэм зэфэхьысыжьхэр къыфишылэ-зэ, къалэм социальнэ-экономи-кэ хэxьоныгъэу ышылгъэхэм, цыклагъэу, гумэкйыгъоу ялэхэм къатегушылэгъ. Ащ къызэрилуа-гъэмкйэ, икйигъэ ильэсым ана-хъэу аналэ зытырагъэтыгъэр экономикэм ильэныкью зэфэ-шъафхэм хэxьоныгъэхэр ягъэ-шылгъэнхэр ары. УФ-м и Пре-зидентэу В. Путиным жьоны-гуакилэм къыдигъэкйыгъэ уна-шъохэр гъэцэклагъэнхэм фэшл 2013-рэ ильэсым ашлагъэр ма-клэп. Анахъэу аналэ зытыра-гъэтыгъэр социальнэ мэхьанэ зилэ лофыгъохэм язэшлохын ары. Инфраструктурэм ыльэныкью-кйэ хэxьоныгъэшлүхэр шылэх, джащ фэдэу гъэсэнэгъэм, пса-уныгъэр къэхуымгъэным, куль-турэм япхыгъэ фэлэ-фашлэхэр икью фэдизэу гъэцэклагъэхэ хуыгъэ, цыфхэм социальнэ лэ-пылэгъухэр аратыгъэх, кйэлэ-цыкйу ыгыплэхэр къызэлуа-хыгъэх, гъогухэр агъэцэкжы-гъэх, къалэм изетегъэпсыхьан фэгъэхыгъэ лофтхьабзэхэр зэ-рахьагъэх.

Организацие инхэу ыкйи гурытхэу къалэм лоф шызы-шлэхэрэм 2013-рэ ильэсым зэкйэмкйи сомэ миллиард 32-рэ миллион 473-рэ мин 800-рэ зэрагъэкуагъ. 2012-рэ ильэ-сым егъэпшагъэмэ, а пчъагъэр проценти 3,7-кйэ нахьыб.

2013-рэ ильэсым къалэу Мыекьюапэ иэкономикэ хэxь-оныгъэхэр ышылхэмкйэ анахь лъэныкью шъхьалэхэм ащыщэу промышленностым ыльэныкьюкйэ миллиард 17-м ехъу зытефэгъэ товар луагъэкйыгъ. 2012-рэ ильэсым егъэпшагъэмэ, мы пчъагъэр сомэ миллионкйэ на-хьыб. Бизнес цыкйумрэ гуры-тымрэ хэxьоныгъэхэр ашылхэм фэлорышлэрэ муниципальнэ программэу шылэм ишуагъэкйэ блэкйыгъэ ильэсым унэе пред-принимательхэм ахъщэ лэпы-лэгъоу сомэ миллиони 5 ара-тыгъ. Федеральнэ программэм

Къалэу Мыекьюапэ инароднэ депутатхэм я Совет тыгъуасэ зэхэсыгъо илагъ. Ащ хэлэ-жъагъэх Адигэ Республикэм и Премьер-ми-нистрэу Къумпыл Мурат, АР-м и Къэралы-гъо Совет — Хасэм идепутатхэр, АР-м ими-нистрэхэм я Кабинет хэтхэр, нэмыкхэри. Блэкйыгъэ ильэсым мы муниципальнэ обра-зованием зэшлуихын ыльэкйыгъэхэм, цыкла-гъэхэм ыкйи гухэльэу тапэкйэ илэхэм къызэрэ-угъоигъэхэр атегушылэгъэх.

къыхиубытэрэ псэуальэхэу Мыекьюапэ дэтхэм яшылнкйэ УФ-м ыкйи АР-м ябюджет шыщ ахъщэу миллион 622,6-у къа-тлупшыгъэм ишуагъэкйэ, унэу ашылхэрэм япчъагъэ хэxъуагъ. Блэкйыгъэ ильэсым зэкйэмкйи квадратнэ метрэ мин 51,1-рэ зэльзыуубытырэ псэулэ 211-рэ агъэпсыгъ.

Экономикэм ильэныкью зэ-фэшъафхэм зыпкъ итэу хэ-хьоныгъэхэр ашылхэмкйэ ана-хъэу зишуагъэу къаклоу пащэм къылуагъэр ахъщэу ащ къы-хальхэрэр ары. Къалэу Мые-кьюапэ гъэрэкло ащ фэдэ ин-вестиционнэ проект 41-рэ ща-гъэцэклагъ. Ахэр зэшлозыхы-гъэхэр пшьэдэкйыжъэу ахы-рэмкйэ гъунэпкъэ гъэнэфэгъэ зилэ обществэхэу «МайкопИн-

Джармэкью Азмэт

вестСтрой», «Южная Промыш-ленная Корпорация», «Викто-рия», «Мыекьюапэ пивэшл за-водыр», зэфэшлыгъэ лахъзэ-хэль обществэу «Картонта-рэр», нэмыкхэри. Мы лофы-гъохэм зэкйэмкйи сомэ мил-лиардрэ миллион 300-рэ апэлухьагъ ыкйи ахэм яшуа-гъэкйэ лофшлэплэ чыплэ 798-рэ агъэпсыгъ.

2013-рэ ильэсым къалэу

Александр Наролиныр

Мыекьюапэ ит предприятиехэм ащылажэхэрэм нэбгырэ те-лытэу гурытымкйэ лэжъапкйэу къафикйыгъэр сомэ мин 22-рэ 387-рэ. Ар гурытымкйэ Адигэ Республикэм къышала-жырэм нахьы сомэ 898-кйэ нахьыб ыкйи 2012-рэ ильэсым елытыгъэмэ, процент 15-кйэ нахь ин нэмыкйэу къэплон зы-хуыкйэ, сомэ 3049-рэ хэxъуагъ.

Пащэм зэфэхьысыжьхэр къышылхэзэ, экономикэм хэ-хьоныгъэу илэхэм адаклоу, непэ анахъэу аналэ зытырагъэтырэ лъэныкьюхэм, гумэкйыгъохэр дэгъэзыжыгъэнхэмкйэ шлэгъэн фаехэм къащыуцугъ. Джащ фэдэу кйэлэцыкйу ыгыплэхэм якйолэнэу шыл сабыйхэу чэ-зыум хэтхэр нахь макйэ шы-гъэным фэшл зэшлуахэрэ лофы-гъохэм кйатегушылэгъ А. На-ролиныр.

— Анахь гумэкйыгъоу шы-лэхэм ащыщ кйэлэцыкйу ыгы-плэхэр зэрымкйухэрэр. Ащ екйолэкйэ гъэнэфэгъэ къызэ-рэфэдгъотыштым ыуж тит. «Гъогу картэу» Мыекьюапэ шылгъэпсыгъэм ишуагъэкйэ, чэзыум хэт кйэлэцыкйухэм япчъагъэ нахь макйэ шылгъэным цыкйу-цыкйуэ тыкыфэкуагъ. Федеральнэ гупчэм ыкйи рес-

публикэм ихэбзэ къулыкью-шлэхэм яшуагъэкйэ, гъэрэкло кйэлэцыкйу ыгыплэхэм яшыл тыфежъагъ. Ащ нэмыкйэу, уч-реждениехэр зычлэтыгъэ уни-тлэмэ гъэцэккйэжынкхэр ятшы-лэхэ, кйэлэцыкйу ыгыплэхэр къащыцэлутхыгъэх. Ахэм ящы-кйэгъэшт лэмэ-псымэхэр зэкйэ ачлэдгъэуцуагъэх. Джащ фэ-дэу ыпэкйэ кйэлэцыкйухэм зы-щылазэщтыгъэхэ учреждениеу «Солнышко» зыфилорэр джы кйэлэцыкйу ыгыплэу тэгъэ-псы, ащ зэкйэмкйи сабый 240-рэ фэдиз члэфэшт. Ащ нэмыкйэу кйэлэцыкйухэр зы-щылагыгъэхэр унэхэм ахагъахьох ыкйи сабый купхэр нахьыбэ ашылх. Зэкйэмкйи къалэм дэт кйэлэцыкйу ыгыплэхэм чыплэ 700 къащыцэлухыгъ, — къы-луагъ А. Наролиным.

Гумэкйыгъоу къэуцухэрэр дэ-гъэзыжыгъэнхэм пае сьд фэ-дэрэ лъэныкьюкйи лэпылэгъу къафэхьухэрэ АР-м и Лпы-шъхъэу Тхьаклушынэ Аслъанрэ АР-м и Правительствэ и Тхьа-матэу Къумпыл Муратэ зэ-рафэрэзэхэр къалэм ипащэу къылуагъ. Мыекьюапэ инарод-нэ депутатхэм я Совет хэтхэм къэлэ администрацием ипащэу илофшэн зэфэхьысыжъэу фэ-хуыгъэхэр дэгъукйэ къыфаль-гъуыгъ. 2013-рэ ильэсым къа-лэм хэxьоныгъэу ышылгъэхэм Къумпыл Муратэ осшылу къа-фишылгъ, ащкйэ лофышхо зы-шлэгъэ пащэм, цыфхэм зэрафэ-разэр къылуагъ. Зипшъэрыль-хэр шылху хэлъэу зыгъэцэ-кйэрэ муниципальнэ образова-нием тапэкйи лэпылэгъу зэрэ-фэхьуцтхэр АР-м и Правитель-ствэ и Тхьаматэу къарилуагъ.

— Ильэсэу икйигъэм Мые-кьюапэ иадминистрацие ыкйи депутатхэм лофэу зэшлуахы-гъэхэм уагъэрэзэнэу шыл. Арэу шыл нахь мышлэми, нахь псын-кйэу зэхьокйыныгъэхэр шылэн-хэу тыфай. Къалэр нахь дахэ, кйэрэклэ хуыным пае чыгхэр шылгъэтлысыгъэнхэм, ар къэ-бзэныгъэм ишапхэхэм ади-штэным лоф дэшлэгъэнхэр анахь пшьэрыль шъхьалэу шыл. Ащ изэшлохын ренэу инэплэгъу ит АР-м и Лпышъхъэу Тхьаклу-шынэ Аслъан. Тапэкйи ащ ыуж титышт, лоф дэтшлэшт. Цыфхэ-ри ащ къыфэтцэнхэ фае. Эко-номикэм ыльэныкьюкйэ къалэм къэкуаплэу илэр нахь инэу тэ-лытэ. Мыщкйэ пэрыохуу къыт-фэхьурэр электричествэм къы-тырэ кйуачлэр зэрэтфимкйухэ-рэр ары. Ащ изэшлохын ты-пыль. Ащ нэмыкйэу, непэ пред-принимателэу цыфхэм илофшэн языгъэгъотыхэрэм нахь дэгъоу лоф адэшлэгъэн фае, — къы-луагъ Къумпыл Мурат.

КИАРЭ Фатим.

Урысые Федерацием хэдзынхэмкйэ и Гупчэ комиссиие иунашъу

Къэралыгъо хабзэм икйулыкьюхэм, чыплэ зыгъэлорышлэжынымкйэ къулыкьюхэм яхэдзынхэр Урысые Федерацием зэрэщыкйохэр ыкйи хэдзынхэм япхыгъэ хэбзэгъэуцугъэм илофыгъохэр къэбар жьугъэм иамалхэм нахь дэгъоу къащызыгъэлагыгъохэрэр къыхэгъэщыгъэным пае 2014-рэ ильэсым Урысые зэнэкьюкью зэрэзхэщэрэм ехьыллагъ

Урысые Федерацием хэ-дзынхэмкйэ и Гупчэ комиссиие исекретарэу Н.Е. Конкиным къылоптагъэм зедэлу нэуж, Уры-сые Федерацием хэдзынхэмкйэ и Гупчэ комиссиие унашъо ышылгъ:

1. Хэбзэ гукъэкйхэм япхыры-щынкйэ лэпылэгъу афэхьурэ Ду-нэ фондым игъусэу къэралы-гъо хабзэм икйулыкьюхэм, чы-плэ зыгъэлорышлэжынымкйэ къу-лыкьюхэм яхэдзынхэр Урысые Федерацием зэрэщыкйохэрэр ыкйи хэдзынхэм япхыгъэ хэ-бзэгъэуцугъэм илофыгъохэр къэ-бар жьугъэм иамалхэм нахь дэгъоу къащызыгъэлагыгъохэрэр къыхэгъэщыгъэнхэм пае 2014-рэ ильэсым Урысые зэнэкью-кью зэхэщэгъэнэу.

2. Къэралыгъо хабзэм икйу-лыкьюхэм, чыплэ зыгъэлоры-шлэжынымкйэ къулыкьюхэм яхэдзынхэр Урысые Федера-цием зэрэщыкйохэрэр ыкйи хэ-дзынхэм япхыгъэ хэбзэгъэ-уцугъэм илофыгъохэр къэбар жьугъэм иамалхэм нахь дэгъоу къащызыгъэлагыгъохэрэр къы-хэгъэщыгъэнхэм пае 2014-рэ ильэсым Урысые зэнэкьюкью зэрэзхэщэщтым ехьыллагъэ По-ложениер ухэсыгъэнэу.

3. Къэралыгъо хабзэм икйу-лыкьюхэм, чыплэ зыгъэлоры-шлэжынымкйэ къулыкьюхэм яхэдзынхэр Урысые Федера-цием зэрэщыкйохэрэр ыкйи хэ-дзынхэм япхыгъэ хэбзэгъэ-уцугъэм илофыгъохэр къэбар жьугъэм иамалхэм нахь дэгъоу къащызыгъэлагыгъохэрэр къы-хэгъэщыгъэнхэм пае 2014-рэ ильэсым Урысые зэнэкьюкьюу шылэщтым икйэуххэр зэфэзы-хьысыжышылт комиссиие зэхэ-щэгъэнэу.

4. Мы комиссием пшьэрыль фэшылгъэнэу зэнэкьюкьюм къы-рахьыллэрэ материалхэм 2014-рэ ильэсым тыгъэгъазэм и 1-м нэс ахэплэнэу ыкйи зэ-нэкьюкьюм икйэуххэмкйэ Уры-сые Федерацием хэдзынхэмкйэ и Гупчэ комиссиие макъэ къы-ригъэлужыныу.

5. Мы унашъор журналэу «Урысые Федерацием хэдзын-хэмкйэ и Гупчэ комиссиие имэ-кьэгъэлэу» зыфилорэм къыщыхэ-у тыгъэнэу.

Урысые Федерацием хэдзынхэмкйэ и Гупчэ комиссиие и Тхьаматэу В.Е. ЧУРОВ

Урысые Федерацием хэдзынхэмкйэ и Гупчэ комиссиие исекретарэу Н.Е. КОНКИН

къ. Москва, гъэтхэпэм и 26-рэ, 2014-рэ ильэс N 223/1439-6

ЯшлэныгъэхэмкIэ зэнэкъокъугъэх

Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетым тыгъуасэ биологиемкIэ олимпиадэ щыкIуагъ. Ащ хэлэжъагъэх апэрэ курсым ис студентхэр. ЗэкIэмкIи нэбгырэ 30 ахэр хъуцтыгъэх. Медицине институтым фармацевтикэмкIэ ыкIи IэзэнымкIэ ифакультетхэм ащеджэрэ студентхэмрэ Адыгэ къэралыгъо университетым естествознаниемкIэ ифакультет чIэсхэмрэ зэнэкъокъугъэх. Ахэр купуцэу гоцтыгъагъэх.

— Мыщ фэдэ олимпиадэ мыгъэ я 3-у тэшIы, — ело Iофтхъабзэм кIэщакIо фэхъугъэ Ирина Дьяковам. — Студентхэм шIэныгъэу аIэклэлъыр тыуплэкIунэу, IэпыIэгъу зищыкIагъэм едгъэгъотынэу ары пшъэрылъ шъхъалэу тилэр. Олимпиадэм сыдигъуи джэуапым нахъ урегъэгупшысэ, хэкIыпIэ зэфшъхъафхэм уальегъэхъу, ар студентхэм ашIогъэшIэгъон ыкIи ягуапэу кыххэлажъэх.

— Зигъо Iофтхъабзэм шъухэлэжъэнэу шъукъызэрелблэгъагъэмкIэ сышъуфэгъушIо, гъэхъэгъэшIухэр шъушIынхэу сышъуфэлъало, — студентхэм зафигъэзагъ жорим ипашъу, фармацевтикэмкIэ факультетым идеканэу Владимир Карташовым.

Студентхэр куп-купэу зэрэзэнэкъокъугъэхэм нэмыкIэу, биологиемкIэ анахъ дэгъоу зышIэу къахэщыгъэхэми хэушъхъафыкIыгъэ чIыплэхэр афагъэшъошагъэх. Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетым IэзэнымкIэ ифакультет зэнэкъокъум текIоныгъэ кыщыдихыгъ. Нэбгырэ зырызхэм язэнэкъокъукIэ апэрэ чIыплэр фагъэшъошагъ фармацевтикэмкIэ факультетым истуденткэу Юлия Тыковам, ятIонэрэ хъугъэ ыпкIэ зигугъу къэтшыгъэ факультетым чIэсэу Ангелина Фурсовар. IэзэнымкIэ факультетым щеджэрэ Кристина Рязановам ящэнэрэ чIыплэр ыхъыгъ.

ГЪОНЭЖЪЫКЪО Сэтэнai.

АшIогъэшIэгъоныгъ

Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетым шIэныгъэм и Тхъамафэ мы мафэхэм щырекIокIы. Ащ кыдыхэлъытагъэу тыгъуасэ конференцие апшъэрэ еджаплэм щызэхашагъ. Iофтхъабзэр кызызIуихыгъ ректорэу Къуижъ Саидэ.

Мы еджаплэм IэзэнымкIэ ифакультет идекан игуадзэу ЦуамыкIо Асиет тызэрэщигъэгъозагъэмкIэ, студентхэр зыфеджэхэрэ сэнэхъатым епхыгъэу непэ

тиреспубликэ гумэкIыгъоу иIэхэр зэрагъэшIагъэх, уплэкIунхэр ашыгъэх. КIэухэу ахэм афэхъугъэм Iофтхъабзэм хэлажъэхэрэр цагъэгъозагъэх.

— Зэпахырэ узэу шъогъазэм тишъольыр зызэрэщиушъомбгъурэр гумэкIыгъо шъхъалэу щыIэмэ ащыщ, чъэпыогъум кыщегъэжъагъэу мэзаем нэс нэбгырэ 34-мэ ар къязуыгъэу агъэунэфыгъ, — ело ЦуамыкIо Асиет. — Ар кызызхэкIырым, ащ инэшанэхэм, узэрэпэшIуекIоштым афэгъэхыгъэ тхыгъэ кыгъэхъазырыгъ ХъамыкIо Нуриет. Анахъ мэхъэнэ ин зэрэтырэ IофIыгъоу Iофтхъабзэм кыщалэтыгъэхэм ащыщ

студентхэр тэрэзэу псэунхэм епхыгъэр. Ащ хэхъэ мыхэм яшхэни, нэмыкIхэри. Мыекъопэ къэралыгъо университетым истудентхэм ашхырэ гъомылапхъэхэм язытет, ащ мэхъанэу ратырэр къалотагъ Андрей Темниковымрэ Виктор Чебыкинымрэ. Ар агъэхъазырым студентхэр мэзи 7-м ехъурэ пылыгъэх.

КъэзыIуатэхэрэми едэлухэрэми ашIогъэшIэгъонэу Iофтхъабзэр рекIокIыгъ, зэрагъэгъотыгъэ шIэныгъэхэм арыгушхохэзэ студентхэр зэбгырыкIыжыгъэх.

(Тикорр.).

ПЕНСИЕХЭМКIЭ ФОНДЫМ ШЪУЩЕГЪЭГЪУАЗЭ

2013-рэ ильэсымкIэ аныхъ страхователь дэгъухэр кыыхахы

Урысые зэнэкъокъоу «2013-рэ ильэсымкIэ аныхъ страхователь дэгъу» зыфилоу зэхашагъагъэм иапэрэ чэзыоу ПенсиехэмкIэ фондым ичIыпIэ кыулыкъухэм ащыкIуагъэм цагъэнэфагъэх районхэм ыкIи къалэхэм Iоф ащызышIэрэ страховательхэу аныхъ социальнэ пшъэрылъ ин зыфэзылэгъужыхэрэр. Джы 2014-рэ ильэсым имэлыльфэгъу мазэ и 11-м нэс ПенсиехэмкIэ фондым Адыгэ РеспубликэмкIэ и Къутамэ иIэшъхъэтет зипещэ комиссием кыыхыщт республикэмкIэ аныхъ страхователь дэгъухэу 16.

ЫпкIэ зэнэкъокъум иIэгъэ еклIоIакIэр зэмыхъокIыгъэу къэнэжыгъ: шIокI зымыIэ пенсие ыкIи медицинэ страхованиехэмкIэ иплалэм ехъулэу, икIу фэдизэу страховой тынхэр тыгъэнхэр ыкIи хэукъоныгъэхэр ямыIэхэу отчетхэр плалэм ехъулэу шыгъэнхэр. Ащ нэмыкIэу, цыфхэм IофшIэн язытыхэрэм страховатIа ашыгъэ цыфхэм пенсиехэм яхыплIэгъэ хэбзэгъэуцугъэхэр зэраукуагъэхэм ехыплIэгъэ тхъаусыхэхэр къамытыгъэхэу цытын фае. **Зэнэкъокъум текIоныгъэ кыщыдэзыхыгъэхэр лэныкIуипплым тетэу кыыхахы:**

- нэбгырэ 500-м нэсэу зыгъэлэжъэрэ IофшIаплэхэр;
- нэбгыри 100-м кыщыублагъэу 500-м нэсэу зыгъэлэжъэрэ IофшIаплэхэр;
- нэбгыри 100-м нэсэу зыгъэлэжъэрэ IофшIаплэхэр;
- шъхъэзэкъо предпринимательхэу ыпкIэ аритызэ цыфхэм Iоф языгъашIэхэрэр.

Региональнэ чэзыум ыуж Урысые зэнэкъокъум икIэуххэр зэфэхысыжыщтых. Ащ кыгъэпэгъагъэхэм атэтэу регионхэм ащыIэ IофшIаплэхэм ПенсиехэмкIэ фондым и Правление итхъаматэу Антон Дроздовымрэ ПенсиехэмкIэ фондым Адыгэ РеспубликэмкIэ и Къутамэ ипашъу Къулэ Аскэрбийрэ зыкIэтхэжыгъэхэ дипломхэр мэфэкI шыкIэм тетэу аратыщтых.

ПенсиехэмкIэ фондым Адыгэ РеспубликэмкIэ и Къутамэ ипресс-кыулыкъу

ЯпсэпэшIагъэ Тхъэм афегъэбагъу

Хъадэ фэло-фашIэхэр шэпхъэ гъэнэфагъэм тетэу гъэцкIэгъэнхэр, тхъамыкIагъо кызыфыкIокIырэ унагъом икIын дэлэтыгъэныр адыгэхэм егъэшIэрэ хабзэу ахэлъ. Тикъуаджи джауцтэу щэзекIох. Хъадэм тырахъорэ кIэкло шуцIэм икIэгъотынкIэ зишIуагъэ къэзыгъэкIуагъэхэм шъуигъэзеткIэ «тхъашъуегъэпсэу» ятIожы тшIоигъу. Ахэр къалэу Мыекъуапэ исалонэу «Нан» зыфилорэм ипашъу ХъутIыжъ Гоцсымэ Джамболэт ыпхъур, къуаджэу Нэшъукъуае щыпсэухэу Блэгъожъ Заурбий УцужыкIо ыкIомрэ Борсэ Юр Азмэт ыкIомрэ арых. Ахэм агу пыкIыгъэм фэдэ пчъагъэ-кIэ къафигъэзэжынынэу, япсэпэшIагъэ Тхъэм ыгъэбэгъонэу, ягъашIэ кIыхэ хъунэу, псауныгъэ пытэ яIэнэу, насыпыр къятэкъохэу щыIэнхэу тафэлъало.

Къуаджэу Нэшъукъуае иадминистрацие ипашъу КIыкI Юныс Щэбанэ ыкIом нэмыкIэу мы тхыгъэм къоджэдэс нэбгырипшIи кIэтхэжыгъ.

ШъэуапцIэкъо Риммэ Мэджыдэ ыпхъум идипломэу чIинагъэм (N BCB 0506690) кIуачIэ иIэжъап.

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутат ихэдзын ехылылагъ» зыфилорэм зэхьоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2014-рэ ильэсым мээзем и 12-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутат ихэдзын ехылылагъ» зыфилорэм зэхьоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу 2005-рэ ильэсым ышъхьэлум и 4-м аштагъэу N 351-р зытетэу «Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутат ихэдзын ехылылагъ» зыфилорэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхьогъагъэхэр, 2005, N 8; 2007, N 7; 2008, N 4; 2009, N 10; 2010, N 2, 7, 8, 11; 2011, N 8; 2012, N 4, 12) мыщ фэдэ зэхьоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм:

1) я 12-рэ статья:

а) я 4-рэ лахь ия 3-рэ пункт гуцылэхэу «хэдзынхэмкӀэ чыплӀэ комиссие пӀпч зыдэщыӀэ чыплӀэр» зыфилорэр хэгъэкӀыжыгъэнхэм;

б) я 8-рэ лахьы хэгъэхьогъэнэу ыкӀи ар мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«8. Адыгэ Республикэм и Конституцие, Адыгэ Республикэм изакон иположениехэу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатхэм япчъагъэ зыфэдизын фаер ыкӀи (е) хэдзынхэмкӀэ системэ лъӀпкӀэу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм ихэдзын шагъэфедэрэр къэзыгъэнафэхэрэм зэхьоклыныгъэ зерафашыгъэм, джащ фэдэу муниципальнӀэ образованием игъунапкӀэхэм зэхьоклыныгъэхэр зерафэхьугъэм япхыгъэу зы мандат зилӀэ хэдзыплӀэ койхэм ясхемэ хэдзынхэм ялӀэхъан бгъэфедэныр къемыкӀу зыхьукӀэ, Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм фитыныгъэ иӀ Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкӀэ и Гупчэ комиссие игъоу зӀрильӀэгъурэм тетэу зы мандат зилӀэ хэдзыплӀэ койхэм ясхемакӀэ Адыгэ Республикэм и Конституцие, Адыгэ Республикэм изакон иположение гъэнэфагъэхэм кӀуачӀэ ялӀэ зыхьугъэ нӀуж мӀфэ 30 нахьыбӀэ тыримыгъашӀэу ыухэсынэу. Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм зигугъу къэтшыгъэ пӀальэм зы мандат зилӀэ хэдзыплӀэ койхэм ясхемакӀэ зымыухэсыкӀэ, Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкӀэ и Гупчэ комиссие зигугъу къэтшыгъэ пӀальэм ыуж мӀфэ 10 нахьыбӀэ тыримыгъашӀэу ащ фэдэ схемэр еухэсы.»;

2) я 15-рэ статья ия 8-рэ лахь хэт гуцылэхэу «мӀфэ 20-м къыклоцӀ» зыфилорэр гуцылэхэу «мӀфэ 10 нахьыбӀэ тыримыгъашӀэу» зыфилорэрэмкӀэ зӀблӀэхьугъэнхэм;

3) я 16-рэ статья ия 4-рэ лахь хэт гуцылэхэу «гъэсэнэгъэ языгъэгъотырӀэ учреждениер» зыфилорэр гуцылэхэу «гъэсэнэгъэ языгъэгъотырӀэ организациер» зыфилорэрэмкӀэ зӀблӀэхьугъэнхэм;

4) я 17-рэ статья ия 1-рэ лахь хэт гуцылэхэу «мӀфэ 20-м къыклоцӀ» зыфилорэр гуцылэхэу «мӀфэ 10-м къыклоцӀ» зыфилорэрэмкӀэ зӀблӀэхьугъэнхэм;

5) я 22-рэ статья ия 3-рэ лахь ия 6-рэ пункт гуцылэхэу «джащ фэдэу Урысые Федерациер ишӀольырхэм апшӀэрэ лӀнатӀэхэр ащзылыгъхэр (Урысые Федерациер ишӀольырхэм якъэралыгъо хабзэ иапшӀэрэ гъэцӀкӀэ кӀулыкӀухэм япашӀэхэр)» зыфилорэр хэгъэкӀыжыгъэнхэм;

6) я 27-рэ статья ия 2-рэ лахь кӀуачӀэ имыӀэжыу лъытӀэгъэнэу;

7) я 35-рэ статья:

а) я 7-рэ лахь я 3-рэ, я 4-рэ пунктхэр хэгъэхьогъэнхэм ыкӀи ахэр мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«3) кандидатым, ащ ишъхьэгъусэ, зыныбж имыкӀугъэ икӀлӀэцӀкӀухэм амыгъэкощырӀэ мылькӀоу Урысые Федерациер кыхимыубытӀэрэ чыплӀэхэм

ащырялӀэм, ар къызэращэфыгъэ мылькӀу къэкӀуапӀэхэм, кандидатым Урысые Федерациер кыхимыубытӀэрэ чыплӀэхэм мылькӀу нэшанэ зыхьӀ пшӀэрылӀхэу ащырилӀэхэм яхьылӀгъэ къэбархэр, ащ ишъхьэгъусэрэ зыныбж имыкӀугъэ икӀлӀэцӀкӀухэмрэ джащ фэдэ пшӀэрылӀхэу ялӀэхэм яхьылӀгъэ къэбархэр;

4) чыгу лахьхэу, амыгъэкощырӀэ нэмыкӀ мылькӀоу, автомобилэу, осэшхо зилӀэ тхьапӀэхэу, акциехэу аужырӀэ ильэсищым къащэфыгъэ лӀпчкӀэ кандидатым, ащ ишъхьэгъусэ, зыныбж имыкӀугъэ икӀлӀэхэм хьарджэу ашӀыгъэхэм ыкӀи ахэмкӀэ къэкӀуапӀэу шылагъэхэм яхьылӀгъэ къэбархэр, пстӀумкӀи ахэм апӀлухьагъэр аужырӀэ ильэсищым кандидатымрэ ащ ишъхьэгъусэрэ хахьоу ялагъэм шъхьадӀкӀы зыхьукӀэ.»;

б) я 7-рэ, я 7-рэ лахьхэр хэгъэхьогъэнхэм ыкӀи ахэр мыщ тетэу къэтыгъэнхэм:

«7-р. Мы статья ия 7-рэ лахь ия 3-рэ, ия 4-рэ пунктхэм зигугъу къашырӀэ къэбархэр Урысые Федерациер и Президент и Указ зэрэщыгъэнэфэгъэ шыкӀэм тетэу алӀкӀагъэхьэх.

7-р. Зычатхыщтым ехьулӀэу кандидатым ипшӀэрылӀэ лӀкӀыб къэралхэм ябанкхэу Урысые Федерациер кыхимыубытӀэрэ чыплӀэхэм арытхэм ясчӀтхэр зӀфилорэр гуцылэхэу «мыхьомышлагъэ зерихьагъэклӀэ зерегуцафэхэрэм е зерагъэмысэрэм епхыгъэу аубытыгъэу ар зыщӀагырӀэ чыплӀэр» зыфилорэр гуцылэхэу «мыхьомышлагъэ зезыхьагъэклӀэ зегуцафэхэрр е ащкӀэ агъэмысэхэрр аубытыгъэхэу зыщӀагырӀэ чыплӀэр, нэмыкӀ лъэхъанхэу федеральнӀэ законым цыгъэнэфагъэхэр» зыфилорэрэмкӀэ зӀблӀэхьугъэнхэм;

в) я 9-рэ лахьым хэт гуцылэхэу «мыхьомышлагъэ зерихьагъэклӀэ зерегуцафэхэрэм е зерагъэмысэрэм епхыгъэу аубытыгъэу ар зыщӀагырӀэ чыплӀэр» зыфилорэр гуцылэхэу «мыхьомышлагъэ зезыхьагъэклӀэ зегуцафэхэрр е ащкӀэ агъэмысэхэрр аубытыгъэхэу зыщӀагырӀэ чыплӀэр, нэмыкӀ лъэхъанхэу федеральнӀэ законым цыгъэнэфагъэхэр» зыфилорэрэмкӀэ зӀблӀэхьугъэнхэм;

8) я 38-рэ статья:

а) я 3-рэ лахь я 4-рэ, я 5-рэ пунктхэр хэгъэхьогъэнхэм ыкӀи ахэр мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«4) кандидатым, ащ ишъхьэгъусэ, зыныбж имыкӀугъэ икӀлӀэцӀкӀухэм амыгъэкощырӀэ мылькӀоу Урысые Федерациер кыхимыубытӀэрэ чыплӀэхэм мылькӀу нэшанэ зыхьӀ пшӀэрылӀхэу ащырилӀэхэм яхьылӀгъэ къэбархэр, ащ ишъхьэгъусэрэ зыныбж имыкӀугъэ икӀлӀэцӀкӀухэмрэ джащ фэдэ пшӀэрылӀхэу ялӀэхэм яхьылӀгъэ къэбархэр;

5) чыгу лахьхэу, амыгъэкощырӀэ нэмыкӀ мылькӀоу, автомобилэу, осэшхо зилӀэ тхьапӀэхэу, акциехэу аужырӀэ ильэсищым къащэфыгъэ лӀпчкӀэ кандидатым, ащ ишъхьэгъусэ, зыныбж имыкӀугъэ икӀлӀэхэм хьарджэу ашӀыгъэхэм ыкӀи ахэмкӀэ къэкӀуапӀэу шылагъэхэм яхьылӀгъэ къэбархэр, пстӀумкӀи ахэм апӀлухьагъэр аужырӀэ ильэсищым кандидатымрэ ащ ишъхьэгъусэрэ хахьоу ялагъэм шъхьадӀкӀы зыхьукӀэ.»;

б) я 3-рэ лахьы хэгъэхьогъэнэу ыкӀи ар мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«3-р. Мы статья ия 3-рэ лахь ия 4-рэ, ия 5-рэ пунктхэм зигугъу къашырӀэ къэбархэр Урысые Федерациер и Президент и Указ зэрэщыгъэнэфэгъэ шыкӀэм тетэу алӀкӀагъэхьэх.

в) я 11-рэ лахьым ятӀонэрэ гуцылэхьыгъэр хэгъэкӀыжыгъэнэу;

г) я 12-рэ лахьы мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«12. Зы мандат зилӀэ хэдзыплӀэ коимкӀэ хэдзӀкӀо объединением кыгъэлъэгъогъэ кандидатым хэдзыным кызырезэгъырӀэ тхылым игъусэу Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкӀэ и Гупчэ

комиссие рехьылӀэх мы статья ия 3-рэ лахь ия 2-рэ, ия 4-рэ, ия 5-рэ пунктхэм зигугъу къашырӀэ къэбархэр, джащ фэдэу гъэсэнэгъэу илӀэм, лӀф зыщӀшӀэрэ е кӀулыкӀу зыщӀхьырӀэ чыплӀэ шъхьалӀэм, лӀнатӀэу илӀэм яхьылӀгъэ къэбархэу, джащ фэдэу кандидатым депутатэу зэрэщытым фэгъэхьыгъэ къэбархэу кандидатым хэдзыным кызырезэгъырӀэм ехьылӀгъэ тхылым зигугъу кыщӀшӀхьэрр кызыщыгъэшыпкӀэжыгъэ документхэм якопиехэр.»;

д) я 12-рэ лахьы хэгъэхьогъэнэу ыкӀи ар мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«12-р. Зычатхыщтым ехьулӀэу зы мандат зилӀэ хэдзыплӀэ койхэмкӀэ хэдзӀкӀо объединением кыгъэлъэгъогъэ кандидатхэм, кандидатхэм яспискэу хэдзӀкӀо объединением кыгъэлъэгъугъагъэм хэт кандидатхэм япшӀэрылӀэ лӀкӀыб къэралхэм ябанкхэу Урысые Федерациер кыхимыубытӀэрэ чыплӀэхэм арытхэм ясчӀтхэр зӀфашыжыныу, ахьщэ лӀрылӀхьэр, осэшхо зилӀэ тхьапӀэхэр ахэм ащамылыгъыжыныу ыкӀи (е) лӀкӀыб къэралыгъо финанс лӀфтхьабзэхэм ахэмылӀэжыжыныу.»;

9) я 42-рэ статья:

а) я 1-рэ лахь я 5-рэ пунктхэр хэгъэхьогъэнэу ыкӀи ар мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«5) лӀкӀыб къэралхэм ябанкхэу Урысые Федерациер кыхимыубытӀэрэ чыплӀэхэм арытхэм счӀтхэр кызырезэгъыжыныу, иахьщэ ахэм зӀрамылымкӀэ, лӀкӀыб къэралыгъо финанс лӀфтхьабзэхэм зӀрахэмылажыжыныу тхыгъэу макъэ арегъӀу.»;

б) я 2-рэ лахьым я 5-рэ пунктхэр хэгъэхьогъэнэу ыкӀи ар мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«5) кандидатхэм яспискэу хэдзӀкӀо объединением кыгъэлъэгъугъагъэм хэт кандидатхэм ащыщ лӀпч лӀкӀыб къэралхэм ябанкхэу Урысые Федерациер кыхимыубытӀэрэ чыплӀэхэм арытхэм ясчӀтхэр кызырезэгъыжыныу, иахьщэ ахэм зӀрамылымкӀэ, лӀкӀыб къэралыгъо финанс лӀфтхьабзэхэм зӀрахэмылажыжыныу тхыгъэу макъэ арегъӀу.»;

10) я 43-рэ статья:

а) я 2-рэ лахь мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«2. Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкӀэ и Гупчэ комиссие кӀулыкӀу гъэнэфагъэхэм зафегъазэ кандидатхэм якъэбархэу мы Законым ия 35-рэ статья ия 7-рэ лахь, ия 38-рэ статья ия 3-рэ, ия 11-рэ, ия 12-рэ лахьхэм адистэу кырахьылӀагъэхэм яшӀыпкӀагъэ, мы Законым ия 35-рэ статья ия 7-рэ лахь, ия 38-рэ статья ия 12-рэ лахь къащӀдӀэлытӀэгъэ шапхьэхэр зерагъэцӀкӀэрэр ауплӀэкӀунэу. Мыщ фэдэ кӀулыкӀухэм япшӀэрылӀэ мы Законым ия 35-рэ статья ия 7-рэ лахь иапӀэрэ пункт, ия 38-рэ статья ия 3-рэ лахь ия 1-рэ пункт, ия 11-рэ лахь адистэу къэбархэу кырахьылӀагъэхэр зӀрауплӀэкӀугъэм икӀлӀэххэм яхьылӀагъэу мӀфэ 10-м къыклоцӀ, мы Законым ия 35-рэ статья ия 7-рэ лахь ия 2-рэ, ия 3-рэ, ия 4-рэ пунктхэм, ия 38-рэ статья ия 3-рэ лахь ия 2-рэ, ия 4-рэ, ия 5-рэ пунктхэм, ия 12-рэ лахь адистэу кырахьылӀагъэ къэбархэр зӀрауплӀэкӀугъэхэм якӀлӀэххэр, мы Законым ия 35-рэ статья ия 7-рэ лахь, ия 38-рэ статья ия 1-рэ лахь къащӀдӀэлытӀэгъэ шапхьэхэр зерагъэцӀкӀагъэхэм яхьылӀагъэу мӀфэ 20-м къыклоцӀ макъэ арагъӀужыныу. Зигугъу къэтшыгъэ тхыгъэр голосованиер цылӀнкӀэ мӀфэ 10 е ащ нахь макӀэ къэнэжыгъэу кызылӀукӀкӀэ, кӀулыкӀу гъэнэфагъэхэм япшӀэрылӀэуплӀэкӀунхэм якӀлӀэххэм яхьылӀагъэу Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкӀэ и

Гупчэ комиссие ыгъэнэфэгъэ пӀальэм макъэ арагъӀужыныу.»;

б) я 2-рэ, я 2-рэ лахьхэр хэгъэхьогъэнхэм ыкӀи ахэр мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«2-р. Мы Законым ия 35-рэ статья ия 7-рэ лахь ия 3-рэ, ия 4-рэ пунктхэм, ия 38-рэ статья ия 3-рэ лахь ия 4-рэ, ия 5-рэ пунктхэм зигугъу къашырӀэ къэбархэр ауплӀэкӀух Урысые Федерациер и Президент и Указ зэрэщыгъэнэфэгъэ шыкӀэм диштэу.

2-р. Мы Законым ия 35-рэ статья ия 7-рэ лахь, ия 38-рэ статья ия 12-рэ лахь къащӀдӀэлытӀэгъэ шапхьэхэр зерагъэцӀкӀэрэр ауплӀэкӀух ФедеральнӀэ законэу «ЦӀыф куп зауплӀэмэ лӀкӀыб къэралхэм ябанкхэу Урысые Федерациер кыхимыубытӀэрэ чыплӀэхэм арытхэм ясчӀтхэр къащӀзылӀахынхэ, яахьщэ ахэм аралӀхъан, лӀкӀыб къэралыгъо финанс лӀфтхьабзэхэм ахӀлӀэжыныу зӀрафимытхэм ехьылӀагъ» зыфилорэр зӀращыгъэнэфэгъэ шыкӀэм диштэу.»;

11) я 44-рэ статья:

а) я 7-рэ лахь ия 1-рэ пунктхэр адистэу гуцылэхьыгъэр хэгъэкӀыжыгъэнэу;

б) я 7-рэ лахьым а 1-рэ пунктхэр хэгъэхьогъэнэу ыкӀи ар мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«1-р) зы мандат зилӀэ хэдзыплӀэ коимкӀэ кыгъэлъэгъогъэ кандидатым мы Законым ия 35-рэ статья ия 7-рэ лахь, ия 38-рэ статья ия 12-рэ лахь къащӀдӀэлытӀагъэхэр зымыгъэцӀкӀэхӀкӀэ.»;

в) я 8-рэ лахьым я 2-рэ пунктхэр хэгъэхьогъэнэу ыкӀи ар мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«2-р) кандидатым мы Законым ия 38-рэ статья ия 12-рэ лахь кыщӀдӀэлытӀагъэхэр зымыгъэцӀкӀэхӀкӀэ.»;

12) я 47-рэ статья ия 2-рэ лахь хэт гуцылэхэу «гъэсэнэгъэ языгъэгъотырӀэ учреждениер» зыфилорэр гуцылэхэу «гъэсэнэгъэ языгъэгъотырӀэ организациер» зыфилорэрэмкӀэ зӀблӀэхьугъэнхэм;

13) я 70-рэ статья ия 1-рэ лахь хэт гуцылэхэу «хахьохэм ыкӀи ахэм якъэкӀуапӀэхэм яхьылӀагъ» зыфилорэр гуцылэхэу «хахьохэм, ахэм якъэкӀуапӀэхэм ыкӀи хьарджхэм, кандидатхэм мы Законым ия 35-рэ статья ия 7-рэ лахь, ия 38-рэ статья ия 12-рэ лахь къащӀдӀэлытӀагъэхэр агъэцӀкӀэнхэм яхьылӀагъ» зыфилорэрэмкӀэ зӀблӀэхьугъэнхэм;

14) я 71-рэ статья ия 12-рэ лахь мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«12. ТехнологическӀэ оборудованиемкӀэ шапхьэхэу Урысые Федерациер хэдзынхэмкӀэ и Гупчэ комиссие ыухэсыгъэхэм адистэу узыпхырыплын пӀӀӀыщт пкыгъохэм ахӀшыкыгъэ стационар кӀэмланэхэр голосованиер зыщӀыкӀошт унӀэм чӀагъэуцох.»;

15) я 74-рэ статья:

а) я 2-рэ лахь хэт гуцылэхэу «мӀфэ 20-м къыклоцӀ» зыфилорэр гуцылэхэу «мӀфэ 10-м къыклоцӀ» зыфилорэрэмкӀэ зӀблӀэхьугъэнхэм;

б) я 4-рэ лахь хэт гуцылэхэу «хэдзынхэр зыщӀыкӀорэ мафӀэм сыхьатыр 8-м дӀэж» зыфилорэр гуцылэхэу «хэдзынхэр зыщӀырагъэжыщтым дӀэж» зыфилорэрэмкӀэ зӀблӀэхьугъэнхэм; гуцылӀэу «хэдзакӀохэр» зыфилорэр хэгъэкӀыжыгъэнэу;

16) я 75-рэ статья:

а) я 2-рэ лахь ия 2-рэ гуцылэхьыгъэ мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«Голосованиер зӀхӀӀӀӀӀ джыри мӀфэ 10 илӀэжэу, ау голосованиер аухынкӀэ сыхьати 6 нахь макӀэ кӀэмынӀэжыгъэу лӀӀэу тхылӀхэр арахьылӀэн, жӀрылӀоу зафагъэзӀэн алӀӀӀыщт.»;

б) я 6-рэ лахьыр мыщ тетэу къэтыгъэнэу;

«6. Голосованиер зыщыкlorэ чыплэр арымырэу, нэмыкI чыплэ амакэ щатыным пае къырахьакIырэ къэмланэхэу технологическэ оборудованиехэмкIэ шапхэхэу Урысые Федерацием хэдзынхэмкIэ и Гупчэ комиссие ыухэсыгъэхэм адиштэу узыпхырыпллышъурэ пкъыгъохэм ахэшлыкIыгъэхэу ящыкIэгъэщтым фэдиз хэдзынхэмкIэ участкэ комиссием илэнхэ фае. А къэмланэхэм япчъагэ зыфэдызыщтыр хэдзынхэмкIэ чыплэ комиссием иунашьокIэ агъэнафэ. Хэдзыплэ участкэм щатхыгэ хэдзэкIо пчъагэм елытыгъэу зы хэдзыплэ участкэм пае къырахьакIырэ къэмланэхэу агъэфедэн альэкIыщтыр зыфэдызыр:

1) хэдзэкIо 500-м нэс къызэкIуалэхэрэм — голосованием пае къырахьакIырэ зы къэмлан;

2) хэдзэкIо 501-м къыщегъэжъагъэу 1001-м нэс къызэкIуалэхэрэм — голосованием пае къырахьакIырэ къэмлани 2;

3) хэдзэкIо 1000-м еху къызэкIуа-

лэхэрэм — голосованием пае къырахьакIырэ къэмлани 3;

17) я 76-рэ статьям:
а) а 1¹-рэ лахьыр хэгъэхьогъэнэу ыкIи ар мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«1¹. Голосованием икIлэххэм яхьылэгъэ протоколыр электрон амалхэмкIэ зэхагъэуцон альэкIыщт.»;

б) я 2-рэ лахьым иапэрэ гушылау-хыгэ иапэрэ абзац мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«Голосованием икIлэххэм яхьылэгъэ протоколыр тхьапэм зырагъэкIуа, ар зы тхьапэм тэфэн фае.»;

в) я 7-рэ лахьым ия 4-рэ пункт гушылау «(тхьапэм рагъэкIурэ протоколым пае)» зыфилохэрэр хэгъэхьогъэнэу;

18) я 77-рэ статьям:
а) ия 25-рэ лахь ятлонэрэ, ящэнэрэ гушылаухыгъэхэр хэгъэхьогъэнхэу ыкIи ахэр мыщ тетэу къэтыгъэнхэу:

«Протоколыр электрон амалхэмкIэ зэхэгъэуцагэ зыхьукIэ, ащ икопие тхьапэм тырадзэ ыкIи Федеральнэ законэу «Урысые Федерацием игражданхэр хэдзынхэмрэ референдумым-рэ ахэлэжьэнхэмкIэ фитыныгъэу ялэхэм

ягарантие шхьалэхэм яхьыллагъ» зыфилохэрэм зэрэщыгъэнэфэгэ шлыкIэм диштэу алапэ ащ кIадзэжы.»;

б) я 27-рэ лахьыр мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«27. Голосованием икIлэххэм яхьылэгъэ протоколхэм яя 2-рэ экземплярхэм нэлуасэ зафашыным пае хэдзынхэм альыпллэхэрэм, нэмыкIхэу мы Федеральнэ законым ия 28-рэ статья ия 5-рэ лахь зигугу къышыхэрэм алэклагъахьэх, зэкIэми нэлуасэ зыфашыным пае ахэм якопиехэр участкэ комиссием ыгъэнэфэрэ чыплэм щыпальэх. Протоколхэр электрон шлыкIэкIэ зэхэгъэуцагэ зыхьукIэ, ахэм яятлонэрэ экземплярхэр тхьапэм къытырадзэхэш, решающэ голосым ифитыныгъэ зилэхэу участкэ комиссием хэт пстэуми алапэ кIадзэжы. Протоколхэм яятлонэрэ экземплярхэр, бюллетеньхэр, совещательнэ голосым ифитыныгъэ зилэхэу участкэ комиссием хэтхэм, нэмыкIхэу мы Законным ия 28-рэ статья ия 5-рэ лахь щыгъэнэфэгъэхэм яспискэхэр, джащ фэдэу участкэ комиссием имыхур ылыгынхэу хэдзынхэмкIэ чыплэ комиссием ратых.».

19) я 84-рэ статьям ия 1-рэ лахь аужырэ гушылаухыгъэр хэгъэкIыжыгъэнэу;

20) я 85-рэ статьям ия 3¹-рэ лахь ия 2-рэ гушылаухыгъэ мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«Кандидатхэм яспискэ иреспубликэ лахь хагъэхьэгэ кандидатым депутат мандатыр къалихынэу зимыдэкIэ, кандидатхэм яспискэ иреспубликэ лахь хэт кандидатэу апэ атхыгэм ар раты, ащ фэдэхэр щымылэхэ зыхьукIэ — депутат мандатхэм ятынкIэ чэзыу мы Законным ия 80¹-рэ, ия 81-рэ статья-хэм ащыгъэнэфэгъэм диштэу кандидатхэм яспискэ шыпкэ хэт кандидатэу атхыгэм раты.».

Я 2-рэ статья. Мы Законным кIуачлэ илэ зыхьурэр

Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щыублагъэу мы Законным кIуачлэ илэ мэхьу.

Адыгэ Республикэм и Лышхьэу ТХЪАКIУЩЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ, мээаем и 18, 2014-рэ ильэс N 266

Адыгэ Республикэм и Конституционнэ закон

Адыгэ Республикэм и Конституцие гьэтэрэзыжынхэр фэшлыгъэнхэм ехьыллагъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2014-рэ ильэсым гьэтхэпэм и 12-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Конституцие гьэтэрэзыжынхэр фэшлыгъэнхэм ехьыллагъ

Адыгэ Республикэм и Конституцие (Адыгэ Республикэм и Хэбзэгъэуцу ЗэлукIэ (Хасэм) — Парламентым и Ведомостьхэр, 1995, N 16; Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцу гъэхэр, 2000, N 9, 11, 12; 2001, N 5, 6, 7, 10, 11; 2002, N 2, 4, 5, 7; 2003, N 4, 5, 7, 11; 2004, N 7; 2005, N 4; 2006, N 12; 2007, N 5; 2009, N 4; 2010, N 5, 11; 2011, N 4, 6, 7; 2012, N 6) мыщ фэдэ гьэтэрэзыжынхэр фэшлыгъэнхэу:

1) я 70-рэ статья ия 4-рэ пункт иподпунктэу «ж»-р мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«ж) Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ изаконодательнэ (лыкIо) къулыкIу иллыкIоу Урысые Федерацием и Федеральнэ ЗэлукIэ ФедерациемкIэ и Совет хэтым полномочиехэр зэрэфагъазэрэм ехьылэгъэ унашьор зэхэгъэуцэ;»;

2) я 78-рэ статьям:

а) подпунктэу «р¹»-р хэгъэхьогъэнэу ыкIи ар мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«р¹) Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хаб-

зэ изаконодательнэ (лыкIо) къулыкIу иллыкIоу Урысые Федерацием и Федеральнэ ЗэлукIэ ФедерациемкIэ и Совет хэтым полномочиехэр зэрэфагъазэрэм ехьылэгъэ унашьор ештэ;»;

б) подпунктхэу «ф¹»-мрэ «ф²»-мрэ хэгъэхьогъэнхэу ыкIи ахэр мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«ф¹) сабийхэм яфитыныгъэхэм якъэухьумэнкIэ Уполномоченнэу Адыгэ Республикэм щылэр лэнатIэм лугъахэ ыкIи лугъэкIыжы;

«ф²) предпринимательхэм яфитыныгъэхэм якъэухьумэнкIэ Уполномоченнэу Адыгэ Республикэм щылэр лэнатIэм лугъахэ ыкIи лугъэкIыжы;».

Я 2-рэ статья. Мы Конституционнэ законным кIуачлэ илэ зыхьурэр

Официальнэу къызыхаутырэ нэуж мэфи 10 зытешлэкIэ мы Конституционнэ законным кIуачлэ илэ мэхьу.

Адыгэ Республикэм и Лышхьэу ТХЪАКIУЩЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ, гьэтхэпэм и 20, 2014-рэ ильэс N 281

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Мэфэкл мафэхэмрэ хагъэунэфыкIырэ мафэхэмрэ яхьыллагъ» зыфилохэрэм ия 3-рэ статья зэхьокIыныгъэ фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2014-рэ ильэсым гьэтхэпэм и 12-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Мэфэкл мафэхэмрэ хагъэунэфыкIырэ мафэхэмрэ яхьыллагъ» зыфилохэрэм ия 3-рэ статья зэхьокIыныгъэ фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу 1995-рэ ильэсым мээаем и 14-м аштагъэу N 168-1-р зытетэу «Мэфэкл мафэхэмрэ хагъэунэфыкIырэ мафэхэмрэ яхьыллагъ» зыфилохэрэм (Адыгэ Республикэм и Хэбзэгъэуцу ЗэлукIэ (Хасэм) — Парламентым и Ведомостьхэр, 1995, N 15; Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Ведомостьхэр, 1996, N 7; Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцу гъэхэр, 1997, N 10; 1998, N 3; 1999, N 1; 2003, N 5; 2004, N 2, 7; 2006, N 7; 2010, N 5; 2011, N 11; 2012, N 6, 12; 2013, N 8) ия 3-

рэ статья зэхьокIыныгъэ фэшлыгъэнэу, я 2-рэ лахьым я 11-рэ пунктыр хэгъэхьогъэнэу ыкIи ар мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«Юныгъом и 5-р — Апэрэ дунэе заом ильэхъан Адыгеим икъушхьэчIэхсхэмрэ Пшызэ шьольыр икъэзэкххэмрэ зэгъусэхэу зэрэзэуагъэхэм ехьылэгъэ шлэжъ Маф;».

Я 2-рэ статья. Мы Законным кIуачлэ илэ зыхьурэр

Официальнэу къызыхаутырэ нэуж мэфи 10 зытешлэкIэ мы Законным кIуачлэ илэ мэхьу.

Адыгэ Республикэм и Лышхьэу ТХЪАКIУЩЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ, гьэтхэпэм и 20, 2014-рэ ильэс N 283

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу

«Ахьщэ зэрыль, узылэпызыщэрэ джэгукIэхэр Адыгэ Республикэм щызэхашэн зэрэфимытхэм ехьыллагъ» зыфилохэрэм кIуачлэ имылэжьэу лытэгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2014-рэ ильэсым гьэтхэпэм и 12-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Ахьщэ зэрыль, узылэпызыщэрэ джэгукIэхэр Адыгэ Республикэм щызэхашэн зэрэфимытхэм ехьыллагъ» зыфилохэрэм кIуачлэ имылэжьэу лытэгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу 2007-рэ ильэсым жьоныгуаклэм и 3-м аштагъэу N 82-р зытетэу «Ахьщэ зэрыль, узылэпызыщэрэ джэгукIэхэр Адыгэ Республикэм щызэхашэн зэрэфимытхэм ехьыллагъ» зыфилохэрэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцу гъэхэр, 2007, N 5) кIуачлэ имылэжьэу лытэгъэнэу.

Я 2-рэ статья. Мы Законным кIуачлэ илэ зыхьурэр
Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щегъэжъагъэу мы Законным кIуачлэ илэ мэхьу.

Адыгэ Республикэм и Лышхьэу ТХЪАКIУЩЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ, гьэтхэпэм и 20, 2014-рэ ильэс N 284

Адыгэ Республикэм и министрэхэм я Кабинет иунашъу

Социальнэ зээгъыныгъэм тетэу къэралыгъо социальнэ лэпылэгъу зэраратырэм ехьыллагъ

Адыгэ Республикэм и Законэу 2001-рэ ильэсым мээаем и 5-м аштагъэу N 221-р зытетэу «Къэралыгъо социальнэ лэпылэгъоу Адыгэ Республикэм царатырэм ехьыллагъ» зыфилохэрэм диштэу Адыгэ Республикэм и министрэхэм я Кабинет унашьо ешы:

1. Ухэсыгъэнхэу:

1) социальнэ зээгъыныгъэм тетэу къэралыгъо социальнэ ахьщэ лэпылэгъоу аратыщтыр зыфэдызымрэ ар зэралэклагъэхьашт шлыкIэмрэ гуадзэу N 1-м диштэу;

2) социальнэ зээгъыныгъэм тетэу къэралыгъо социальнэ лэпылэгъу зэрарагъэгъотырэр зэрауплэкIурэ шлыкIэр гуадзэу N 2-м диштэу.

2. Мы унашьор зэрагъэцаклэрэм Адыгэ Республикэм лощлэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ и Министерствэ гьунэ лыфынэу.

3. Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щегъэжъагъэу мы унашьом кIуачлэ илэу мэхьу.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу КЪУМПЫЛ Мурат

къ. Мыекъуапэ, гьэтхэпэм и 17, 2014-рэ ильэс N 59

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Чыюпс, техногеннэ нэшанэ зиэ ошлэ-дэмышлэ тхьамыклагъохэм Адыгэ Республикэм щыпсэухэрэмрэ ащ ичыгурэ ащыуэхумэгъэнхэм ехылагъ» зыфиорэм зэхьоклыныгъэхэр фэшыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм
2014-рэ илъэсым мэзаем и 12-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Чыюпс, техногеннэ нэшанэ зиэ ошлэ-дэмышлэ тхьамыклагъохэм Адыгэ Республикэм щыпсэухэрэмрэ ащ ичыгурэ ащыуэхумэгъэнхэм ехылагъ» зыфиорэм зэхьоклыныгъэхэр фэшыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу 1999-рэ илъэсым мэлыльфэгъум и 30-м аштагъэу N 123-р зытетэу «Чыюпс, техногеннэ нэшанэ зиэ ошлэ-дэмышлэ тхьамыклагъохэм Адыгэ Республикэм щыпсэухэрэмрэ ащ ичыгурэ ащыуэхумэгъэнхэм ехылагъ» зыфиорэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэуэгогъэхэр, 1999, N 4; 2002, N 7; 2005, N 3; 2008, N 2; 2009, N 7; 2011, N 7; 2012, N 7; 2013, N 5, 11) мыщ фэдэ зэхьоклыныгъэхэр фэшыгъэнхэм:

1) я 15¹-рэ статья хэгъэхьогъэнэу ыкIи ар мыщ тетэу къэтыгъэнэу:
«Я 15¹-рэ статья. Ошлэ-дэмышлэ тхьамыклагъохэм Адыгэ Республикэм щыпсэухэрэмрэ ащ ичыгурэ ащыуэхумэгъэнхэмкIэ Адыгэ Республикэм и Лышхьэ полномочиену илэхэр

Ошлэ-дэмышлэ тхьамыклагъохэм Адыгэ Республикэм щыпсэухэрэмрэ ащ ичыгурэ ащыуэхумэгъэнхэмкIэ Адыгэ Республикэм и Лышхьэ иполномочиену ахэхьэ Адыгэ Республикэм ичыгу тхьамыклагъоу кышыгыгъэр муниципальнэ районитумэ ыкIи ащ ехьумэ е муниципальнэ районимрэ къэлэ коимрэ альпIэсыгъэмэ, организациену, чыплэ зыгъэорышлэжынымкIэ къулыкъухэм, Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ хабзэ игъэцкIэкло къулыкъухэм алуачIэклэ мы тхьамыклагъор дагъэзыжыным пæ республикэ (муниципальнэ) лъэгаплэхэм ащызэрахьашт Iофтхьабзэхэр гъэнэфэгъэнхэм яхьылIэгъэ унашъор штэгъэныр.»;

2) я 16-рэ статья:
а) я 4¹-рэ пункт хэгъэхьогъэнэу ыкIи ар мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«4¹) гъэцкIэкло хабзэм ифедеральнэ органхэм ячыплэ къулыкъухэу ошлэ-дэмышлэ тхьамыклагъохэм цыфхэмрэ чыплэхэмрэ ащыуэхумэгъэнхэм япхыгъэ пшъэрылхэм ягъэцкIэн зиполномочие хэхьэхэрэм, джащ фэдэу чыплэ зыгъэорышлэжынымкIэ къулыкъухэу ыкIи организациену ошлэ-дэмышлэ Iофхэр кызышыгыгъэу ыльэкIыштхэм адырагъаштэзэ, псынклэу макъэ зэрагъэлуна фаехэмкIэ гъунапкъэхэр гъэнэфэгъэнхэр;

б) я 5-рэ пункт мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«5) ошлэ-дэмышлэ тхьамыклагъохэм япхыгъэу цыфхэм макъэ ягъэлугъэныр;»;

в) я 10³-рэ пункт кIуачIэ имылэжъэу лъытэгъэнэу;

г) я 10⁵ — 10⁶-рэ пункт хэгъэхьогъэнэу ыкIи ахэр мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«10⁵) ошлэ-дэмышлэ IофхэмкIэ цыфхэм макъэ зэрагъэлуна системэр зэхэщэгъэнэу ыкIи ренэу ар хьазырэу Iыгыгъэнэу;

10⁶) ошлэ-дэмышлэ тхьамыклагъохэм цыфхэмрэ чыплэхэмрэ ащыуэхумэгъэнхэм яхьылIэгъэ къэбархэр угъогъэнхэр, ащ фэдэу къэбархэмкIэ зэхьожынхэр, муниципальнэ, республикэ мэхьанэ зиэ ошлэ-дэмышлэ тхьамыклагъохэр къэхьунхэм ищынагъо зэрэщылэмкIэ ыкIи ащ фэдэхэр кызырэхьугъэхэмкIэ игъом цыфхэм макъэ ягъэлугъэныр;».

Я 2-рэ статья. Мы Законом кIуачIэ илэ зыхьурэр

Официальнэу кызыхаутырэ мафэм щегъэжыгъэу мы Законом кIуачIэ илэ мэхьу.

Адыгэ Республикэм и Лышхьэу
ТХЪАКИУЩЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ,
мэзаем и 18, 2014-рэ илъэс
N 271

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Административнэ хэбзэукуоныгъэхэм яхьылагъ» зыфиорэм ия 19¹-рэ статья ия 1-рэ Iахь зэхьоклыныгъэхэр фэшыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм
2014-рэ илъэсым мэзаем и 12-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Административнэ хэбзэукуоныгъэхэм яхьылагъ» зыфиорэм ия 19¹-рэ статья ия 1-рэ Iахь зэхьоклыныгъэхэр фэшыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу 2004-рэ илъэсым мэлыльфэгъум и 19-м аштагъэу N 215-р зытетэу «Административнэ хэбзэукуоныгъэхэм яхьылагъ» зыфиорэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэуэгогъэхэр, 2004, N 4; 2005, N 5, 8, 12; 2006, N 8; 2007, N 1, 5, 6, 7, 12; 2008, N 6, 7, 11; 2009, N 4, 7, 12; 2010, N 2, 5, 6; 2011, N 7, 8, 11; 2012, N 1, 4, 6, 10, 12; 2013, N 8) ия 19¹-рэ статья ия 1-рэ Iахь зэхьоклыныгъэхэр фэшыгъэнэу, ар мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«1. Къэралыгъо, муниципальнэ фэло-фашлэхэм ягъэцкIэн епхыгъэ зэфышытыкIэхэр Адыгэ Республикэм ишэпхьэ правовой актхэмкIэ е муниципальнэ правовой актхэмкIэ зэра-

гъаклохэ зыхьукIэ, Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ игъэцкIэкло къулыкъу е муниципальнэ образованием чыплэ зыгъэорышлэжынымкIэ икъулыкъу IэнатIэ цызылыгъым къэралыгъо, муниципальнэ фэло-фашлэхэр зэрэзэхэцэрэ шыкIэр зериукъорэм кыхэ-кIэу къэралыгъо, муниципальнэ фэло-фашлэхэр замыгъэцкIэхэклэ е ахэмкIэ агъэнэфэгъэ пIальэхэр заукуохэклэ, мыщ фэдэу IофшIэм фагъэпIтэ е сомэ миным кыщегъэжыгъэу сомэ минитIум нэсэу тазыр тыралхьэ.».

Я 2-рэ статья. Мы Законом кIуачIэ илэ зыхьурэр

Официальнэу кызыхаутырэ мафэм щегъэжыгъэу мы Законом кIуачIэ илэ мэхьу.

Адыгэ Республикэм и Лышхьэу
ТХЪАКИУЩЫНЭ Аслъан
къ. Мыекъуапэ,
мэзаем и 18,
2014-рэ илъэс
N 278

Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ и Министерствэ иунашъу

Къэралыгъо фэло-фашIэу «Адыгэ Республикэм щыпсэурэ цыф куп зауIэмэ унапкIэм ыкIи коммунальнэ фэло-фашIэхэм атефэрэ уасэм апэлухьэрэ ахьцэр алэклэгъэхьэгъэныр» зыфиорэр гъэцкIэгъэным пæ Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ и Министерствэ и Административнэ регламент зэхьоклыныгъэхэр фэшыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2011-рэ илъэсым бэдзэогъум и 12-м ышыгъэ унашъоу N 138-р зытетэу «Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэуэгогъэхэр, 2011, N 7; 2013, N 2, 4, 5), Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2009-рэ илъэсым шэкIогъум и 12-м ышыгъэ унашъоу N 218-р зытетэу «Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ и Министерствэ IофшIэнымрэ зыфиорэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэуэгогъэхэр, 2009, N 11, 12; 2010, N 1, 2, 4, 5, 9, 10, 11, 12; 2011, N 2, 5, 7, 8, 10, 11, 12; 2012, N 12; 2013, N 1, 4) адистэу унашъоу сэшIы:

1. Къэралыгъо фэло-фашIэу «Адыгэ Республикэм щыпсэурэ цыф куп зауIэмэ унапкIэм ыкIи коммунальнэ фэло-фашIэхэм атефэрэ уасэм апэлухьэрэ ахьцэр алэклэгъэхьэгъэныр» зыфиорэр гъэцкIэгъэным пæ Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ и Министерствэ и Административнэ регламентэ Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ и Министерствэ 2012-рэ илъэсым бэдзэогъум и 13-м ышыгъэ унашъоу N 163-р зытетэу «Къэралыгъо фэло-фашIэу

«Адыгэ Республикэм щыпсэурэ цыф куп зауIэмэ унапкIэм ыкIи коммунальнэ фэло-фашIэхэм атефэрэ уасэм апэлухьэрэ ахьцэр алэклэгъэхьэгъэныр» зыфиорэр гъэцкIэгъэным пæ Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ и Министерствэ и Административнэ регламент ухэсыгъэным ехьылIагъ» зыфиорэмкIэ ауэхэсыгъэм мы унашъом игуадзэ диштэу зэхьоклыныгъэхэр фэшыгъэнхэм.

2. Къэбар-правовой отделым ипащэу О.В. Долголенкэм:

— мы унашъор Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ и Министерствэ исайтрэ Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ игъэцкIэкло къулыкъухэм яофициальнэ Интернет-сайтрэ аригъэхьанэу;

— кыхаутыным пæ мы унашъор гъэзетхэу «Советскэ Адыгеимрэ» «Адыгэ макъэмрэ» яредакция, мазэ къэс кыдэклIэрэ официальнэ тедзэгъоу «Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэуэгогъэхэр» зыфиорэм алэклIэгъэхьанэу;

— Урысые Федерацием ишольпырхэм яшэпхьэ правовой актхэм яфедеральнэ регистрэ хагъэхьаным пæ Урысые Федерацием юстициемкIэ и Министерствэ Адыгэ РеспубликэмкIэ и ГъэорышIапIэ мы унашъор Iэклигъэхьанэу.

3. Официальнэу кызыхаутырэ нэуж мэфIэ 10 зытешIэклэ мы унашъом кIуачIэ илэ мэхьу.

Министрэу ОСМЭН Альберт
къ. Мыекъуапэ,
щылэ мазэм и 22-рэ,
2014-рэ илъэс
N 17

Адыгэ Республикэм и Лышхьэ и Указ

Къэралыгъо фэло-фашIэу «Мэз фондым ичыгухэм къахиубытэрэ мэз Iахьхэр ренэу (пIэлъэнчъэу) агъэфедэнэу ятыгъэныр» зыфиорэр Адыгэ Республикэм мэхьэмкIэ и ГъэорышIапIэ ыгъэцкIэнымкIэ Административнэ регламентыр ухэсыгъэным ехьылIагъ

Урысые Федерацием мэхьэмкIэ и Кодекс ия 83-рэ статья диштэу унашъоу сэшIы:

1. Къэралыгъо фэло-фашIэу «Мэз фондым ичыгухэм къахиубытэрэ мэз Iахьхэр ренэу (пIэлъэнчъэу) агъэфедэнэу ятыгъэныр» зыфиорэр Адыгэ Республикэм мэхьэмкIэ и ГъэорышIапIэ ыгъэцкIэнымкIэ Административнэ регламентыр гуадзэм диштэу ухэсыгъэнэу.

2. Официальнэу кызыхаутырэ мафэм щегъэжыгъэу мы Указым кIуачIэ илэ мэхьу.

Адыгэ Республикэм и Лышхьэу
ТХЪАКИУЩЫНЭ Аслъан
къ. Мыекъуапэ,
мэзаем и 28-рэ, 2014-рэ илъэс
N 24

Адыгэ Республикэм и Лышхьэ и Указ

Къэралыгъо фэло-фашIэу «Мэз фондым ичыгухэм ачIэгъ чIэлъ байныгъэхэм язэгъэшIэн тегъэпсыхьэгъэ геологическэ ушэтынхэм афэшI Iизын ятыгъэныр» зыфиорэр Адыгэ Республикэм мэхьэмкIэ и ГъэорышIапIэ ыгъэцкIэным пæ Административнэ регламентыр ухэсыгъэным ехьылIагъ

Урысые Федерацием мэхьэмкIэ и Кодекс ия 83-рэ статья диштэу унашъоу сэшIы:

1. Къэралыгъо фэло-фашIэу «Мэз фондым ичыгухэм ачIэгъ чIэлъ байныгъэхэм язэгъэшIэн тегъэпсыхьэгъэ геологическэ ушэтынхэм афэшI Iизын ятыгъэныр» зыфиорэр Адыгэ Республикэм мэхьэмкIэ и ГъэорышIапIэ ыгъэцкIэным пæ Административнэ регламентыр гуадзэм диштэу ухэсыгъэнэу.

2. Официальнэу кызыхаутырэ мафэм щегъэжыгъэу мы Указым кIуачIэ илэ мэхьу.

Адыгэ Республикэм и Лышхьэу
ТХЪАКИУЩЫНЭ Аслъан
къ. Мыекъуапэ,
мэзаем и 28-рэ, 2014-рэ илъэс
N 25

ПСАУНЫГЪ

Ар хагъэунэфыкы Роспотребнадзорым Адыгэ РеспубликэмкIэ и Гъэларышлалэ испециалистхэм. Ащ ишыхъат мы къулыкIум илофышIэхэм тхьамафэ къэс зэфэхьысыжьыу ашырэм къыгъэлягъорэр: гъэтхалэм и 5-м къыщегъэжьагъэу мэлыльфэгум и 3-м нэс бамыкIхэр къяцэкъагъэхэу нэбгырэ 12-м Адыгеим илээплэ учреждениехэм зафагъэзагъ, ахэм кIэлэцIыкIуи 6 ахэт. Апэрэу мы ильэсым бамыкIыр цIыфым зецэкъагъэу Роспотребнадзорым АР-мкIэ и Гъэларышлалэ къытырэр гъэтхалэм и 3-р ары. ИкIыгъэ ильэсым апэрэу ащ фэдэ загъэунэфыгъагъэм ар мэфи 9-кIэ нахъ пас, ары ахэр нахьыжьыу къежьагъэхэу зыкIалорэр.

БамыкIхэр нахьыжьыу «къэущыгъэх»

14-м къыкIоцI медицинэ иофышIэхэр алыпIлэнхэ фае а цIыфхэм.

Республикэм щыпсэухэрэм япсауныгъэ къэухумэгъэным, бамыкIхэм зэрахьэрэ узхэм ахэр ащыухумэгъэнхэм фэшI Адыгэ Республикэм исанитар врач шхьалэ унэшю гъэнэфагъэхэр ышыгъэх. Ахэм ащыцIыгъо-шъуаехэр нахьыбэу зыдэщылэ чIыплэхэм щэнаут ащитэкъугъэныр, а псэушхьэхэм бамыкIхэр нахъ ахэсхэшъ. Министертвэхэм, ведомствэхэм, муниципальнэ гъэпсыкIэ зилэ къалэхэм ыкIи къоджэ псэуплэхэм япашэхэм охътэ благъэхэм къакоцI зэрахьан фэе иофтхьабзэхэр афагъэнэфагъэх. Ахэм къахеубытэх зыгъэпсэфыплэхэр, спорт зэнэкъокъухэр зыщыкIохэрэр, былымхэр, ахэр зыцагъэхьурэ чIыплэхэр бамыкIхэм ащыухумэгъэнхэр. КIэлэцIыкIухэм языгъэпсэфыгъо лъэхьан ахэр зэкIолэнхэу щыт базэхэр, лагерьхэр ыкIи метрэ 50-м нахъ мымакIэу ахэм апэлудзыгъэ чIыплэхэр химобработкэ шыгъэнхэу санитар врач шхьалэм унашю ышыгъ. А унашюм къыдилытэрэ иофтхьабзэхэр тыдэкли цагъэцакIэхэмэ, зэпахьирэ уз зэфэшъхьафхэм тащыухумагъэ хьуцт.

ЫпшъэкIэ зигугъу къэтшыгъэ иофтхьабзэхэм ямызакоу, Роспотребнадзорым АР-мкIэ и Гъэларышлалэ испециалистхэм пстэуми аналэ тырарегъадзэ бамыкIхэм защыухумэгъэным фэшI, анахьэу псылушюм, мэзым, нэмыкI чIыплэу уцыр зыщыбэу, цыгъо-шъуаехэр, тхьакIумкIыхьэхэр зыдэщылэнхэ ыльэкIышт чIыплэхэм клонэу щытхэм, ифэшъуашэм тетэу зызэрафэлэн фаер. БамыкIхэр кIышюм нэсынхэм амыльэкIыным, псынклэу щыгыным ар теплъэгъоным фэшI ащ ышю мышлюцIэным улыпылэн фае. Унэм укызыкIожьырэм зыщыпхьырэ щыгыныри о пкIышъуи тэрэзэу зэпыпльыханхэр зыщыбгъэгъупшэ хьуцтэп.

ЖАКIЗМЫКЪО Аминэт.

Республикэм иадминистративнэ шюольыри 9-м щыщэу 3-м бамыкIхэр цIыфхэм къащяцэкъагъэх. Анахьыбэу ахэр зыцагъэунэфыгъэхэр къалэу Мыекъуапэрэ (нэбгыри 6) Мыекъопэ районьмрэ.

БамыкIхэм зэрахьэрэ узхэр зилэ хьугъэхэр нахъ пасэу къыхэгъэщыгъэнхэм фэшI ахэр къызецэкъагъэхэм афэгъэхьыгъэ къэбарыр псынклэу альагъэлэсы зыщыпсэухэрэ чIыплэхэм ялээплэ учреждениехэм. Мэфэ

КАВКАЗ ЗАОР ЗАУХЫГЪЭР ИЛЪЭСИ 150-рэ ЗЭРЭХЪУРЭМ ИПЭГЪОКИ

(КъызыкIэлъыкIорэр мэлыльфэгум и 3-м къыдэкIыгъэ номерым ит).

Генералыр (ыгу къеуоу, къумалыгъэ горэ къыдызэрихьагъэ фэдэу ыпхьу зыфигъази): Адыгэ Iэлмэ абзэ уагъэшлагъэмэ сшIэрэп, сипшъашъ? АбзэкIэ уадэгущыIэ фэдэу къысщыхьугъ.

Катерина: Ахэм сагъэшлагъэр бэ, сят, бзэм изакъоп.

(Ащ дэжым Катеринэ, ипшъэшъэгъухэмрэ ягъунэгъу атаманмэ яшъузхэмрэ, адыгэлхэр нэкIэ загъэклотэжхэ уж, ыдэжъ къэчъагъэх ыкIи генералыр Iуагъэклоти, пшъашъэм тезэрэгъэбэнагъэх. Яакъыл щыуагъэхэм фэдэу, зым нахь адрэр нахъ гуIэу, нахъ псынклэу ыкIи нахъ лъагъэу амакъэхэр аIэтхэу, зэпеохэзэ, упчIэхэр къыратых): Адыгэ Iэлхэм сьдэуцтэу укьялыжьыгъа? Къынмыгъуае уагъэщэчыгъэба? Мыхъун къыуашлагъэба?

Катерина (къалорэм ыгу темьфэу ытхьакIумэхэр тIэклурэ пытэу ыIэхэмкIэ ыIыгъыгъэх, ау нахъ къэбырсырхэ зэхьум, къэгубжи атекуагъ): «Щыжьыгъэт!!!» (ЕтIанэ тIэклурэ щыти, нахъ мэкъэ рэхьаткIэ, ау пытагъэ хэлъэу къыпидзэжьыгъ): Мардж, сымакъэ къэсшъумыгъэлэт, емыкIуи къэсшъумыгъахь, дысэу сыкъыжьудэгущыIэныр сэри къыс-тефэрэп, шъори къышъопэсыгъэп. (Куоу ыпашъхэ итыгъэ купыр ошIэ-дэмышIэу быаугъэ. Пстэуми а чIыплэм гу щыпъа-тагъ игушыIакIэ инэу зэрэзэблэхьугъэм. Катеринэ ятэ ыгу пхэнджыгъэ горэ адыгэ шыумэ къафихьагъэ фэдэу къыщыхьугъ. Ынэпсхэр кIилъэкIыкIи ятэ зыфигъэзагъ): Тят, мы адыгэ шыуи-щэу гъогу техьажыгъэхэм ячIыгу ехьажыфэхэ мыхъун къызыхьулэрэм, къурмэнэу зызэрафэсшыIыщтыр, мы чьыр лэныстэмкIэ (ели лэныстэр ибгырыпх къыдихыгъ) зызэрэсплэжьыщтым щэч хэмьылхь.

Генералыр (ежъ имыльфыгъагъэмэ а гушыIэхэр зыжэ къыдэкIыгъэхэр, емыгупшысэжьыхэу ыпсэ зэрэхихьыщтыгъэр ынэмэ машюу къахIыхыгъэм къыушыхьатэу генералыр ипшъашъэ епллыгъ. Ау ыгу телункIэжьи, къыдэ-клоегъэ гукъаор рифыхыжьи, къызыхьыгъэщэу ыцэмэ къадыфызыкIыгъ): О уихьатыр закъу, сипшъашъ, сыкъэзыгъэу-цурэр. Ары нахъ, мы пчэгъубжъэмэ апылэгъэ шхьэ пыупкIыгъэхэм ахэтхэу а нэбгырищэу спсэ сезыгъэлэжьыгъэмэ ашъхэ нэкIхэр пчэдыжъ сэ озгъэлэ-гъуныгъэх!

Катерина: Тят, гукъэошху, ау адыгэхэр зилIэужыгъо лъэпкъыр, зыфэдэ цIыфхэр пшIэхэрэп, пшIэнхэуи уфаеп. Ахэм садэпсэуныр апэу къэсшэштэ шюощ фэдэу напэ зимыIэмэ садэпсэуным нахь. (Катеринэ ятэ зыкъыIэклиуыжьы шюигоу адыгэ шыухэр зыдэкложьыгъэхэ лъэныкъомкIэ кIырыугъ, ау тым ытIуп-щыгъэп).

Генералыр (Къырымызэкъоу мычыжьыу щытыгъэм къеджэ): Шыуищмэ апае командэу стыгъагъэр тесэхыжьи, уналэ атетэу ягъунапкъэ нэс гъэклотэжыкI.

Катерина (гуцафэу ышыгъэр шьыпкъэу къызэрэчIэклижьыгъэр шюшъхьакIоу ыкIи ащ къыгъэгубжыгъэу, ымакъэ Iэтыгъэу): Сят, сянэ гупс, скъош-сшыпхьухэр, урыс цIыфхэр, ащ нахьыбэрэ сфызэхэжыкIыщтэп адыгэмэ апае зэхэщылухьэхэрэр. Сэ ахэр зыфэдэ-хэр дэгъоу сыушэтыгъэ сфэмыхьоу

кIафэ фашы, яхьакIэ агъашIо, яакъыл рашъужьырэп.

Ахэр, дэхагъэмрэ зэфагъэмрэ ягъо-гогъухэу, бэшлагъэу дунаим тетых ыкIи джыри бэрэ тетыштых, апсэ пытэу жьи къащэфэ, а шэн шлагъохэр ахэбгъэзынхэ плъэкIыщтэп, сыда плэмэ ахэм псэм нахь напэр нахъ агъэлаплэ. Джары сэ адыгэмэ адэжъ хьакIаплэ — хьау, сыхэукуагъэп — хьакIаплэ сызыщIэлэм, спсэ щыц хьугъэ адыгэмэ яслъэгъулагъэр.

НАТХЪО Къадыр

Щыфыгъэр лъыгъэ шапхъ

(Урыс генералэу Засс ыпхьу адыгэхэм къызэрэхьыгъагъэм фэгъэхьыгъэ IорыIуатэм тешыкIыгъэ пьес)

сызахэсым. Сызэрэхьыгъэри сыгу къеожьырэп. Адыгэмэ азыфагу щисхыгъэ охътэ кIэкIыр гукъэкIыжъ пычыгъо нэфэу сищылэныгъэ егъашIэм хэтыщт. Сыда плэмэ сымышIэщтыгъэу адыгэмэ сагъэшлагъэр гъунэнчъ, сидунэе еплъыкIэ къызэпырагъэзагъ — шхьэкIэ щытыгъэти, ыльакъо тырагъэуцожьыгъ.

Адыгэ цIыфмэ хэбзэ дахэ ахэлъ, намыс лъагэ яI — нахьыжьыр агъашIо, ащ еупчIыжьыкI, нахьыкIэм ичIыплэ гъэнэфагъэ, тIысыкIэ ашIэ, тэджыкIэ ашIэ, ясабийхэр дэхагъэм, цIыфыгъэм, лыгъэм афагъасэх, ябыльфыгъэ шхьэ-кIафэ фашы, ар ухьумагъэ, Iэпэлэс, блэфыгъэу къабзэ. Адыгэ бзыльфыгъэр ары къысэхыгъэр шюэшэ дахэу Кавказ щыпсэурэ лъэпкъ пстэуми, къэзэкъми, аужыпкъэм, урыс пачьыхьэм зэрахьэрэр.

Адыгэмэ ащымыщэу ахэхэрэм шхьэ-

Адэ сьдэуцтэу ащ фэдэ лъэпкъым сэ сыкъэзыльфыгъэ сятэ адзекIора? Шъуеплэ зэрадзекIорэм (пчэгъубжъэмэ ашIос цIыфышъхьэмэ Iапэ афешы).

Тят, цIыфмэ апашъхэ къыщысонэп слогъагъэ, ау къэсымылон слъэкIыщтэп. Адыгэмэ пIэклэ ясабийхэр агъэщынэх, шайтанкIэ, джынапцIэклэ къыоджэх. Тят, чырыстанмэ апашъхэ къащ къыщысэхы, (къащ къехьы) тиунэ слъапэ исымыдзэжьыщтыкIэ уиплэклор чIэг чIэт пхуантэм дэлъ цIыфышъхьэхэмрэ мо пчэгъубжъэмэ апылэхэмрэ непэ цIыф фэдэу, быслымэн хабзэкIэ зямыгъэгъэтылпыжьхьэкIэ. ГушыIэ осэты, сьдэ сшIэмэ, тыдэ къысхымы, убыхкIалэу сызыхьы сыкъэзыхьыжьыгъэр къэзгъотынышъ, ежъ къезэгмэ, ишыплэ сьдэсэу къыдэскIухьэу, тхьаркъожь Iанэ сьдытешыкIэу, икIэклэ чIэгэ сиунэу сигъашIэ исхынкIэ...

Адыгэхэмрэ тэрырэ зэфыщытыкIэ пхэнджэу непэ тилэ хьугъэр зилажьэр тэры, лъэпкъ нэй-псыеу ежъхэм язакъоу дунаир афыхахыгъэу къызыщыхьухэрэр ары. Шъукъэдалу ыкIи пытэу шьугу ишъуубыт: Iэлхэг адыгэхэр, Iэлхэр тэры, техакIохэр ары. Адыгэхэр та-дэжъ къэкIуагъэхэу ттыраха тичIыгурэ тимылькурэ? Тэрба адыгэ псэуплэхэр бгъу пстэумкIи къэзыуцухьэхэи, гъунэгъумэ ахэхьанхэ, яцэнхэ, ащыщэфэнхэ амыльэкIынэу зыгъэпсыгъэу, пкIэнтIэпсыкIэ къагъэклигъэ лэжьыгъэр шылабжъэкIэ зыульэгъоу, ябгъагъэхэр зыгъэстхэу, ясабийхэмрэ янэжъ-лужьхэмрэ мыжъо джашъом пIанэу къытезыгъанэхэу, яхэгъэгъоу джэнэтым фэдэм гъаблэ изышыхьэхэрэр?! Тэрба Тхьэм къаритыгъэ чынальэр къатезыхэу къэээкъ станицэхэр изыгъэ-тысхьэхэрэр?! Адэ, ащыгъум, хэта техакIор, къызыщезгъэжьагъэм къыфэ-сэгъээжышъ, хэта Iэлыр?! Iэлыр — зимьер къатезыхьэрэр ары нахъ, зытырахьэрэр арэп. ГухэкI, ау Iэлыр тэры, сят, сянэ дах, скъош-сшыпхьухэр!

Адыгэмэ псагъэм удэплъэу, щэуапIэм итыхэу уяпIынэу ыкIи уадэгущыIэнэу щытэп. Ахэр къыбгырылонхэм, ежъхэм иагурылонным пае, угу афызэлупхын, ящыгъу-пластэ адэпшхын, уадэмэлэ-кIэн фае, адыгэмэ анэкIэ тэ типсэ-кIэ укыхэлплэн, апсэ ыпэ рагъэшырэ шхьафитыныгъэм уасэ фэпшын, ащ зэрэфитхэр къыбгырылонышъ, пштэн фае. Ащ тыфэхъазыра тэ? Хьау, тыфэхъа-зырэу къэлагъорэп, ау татеклон тыгу хэлъмэ, тадыщылэнэу, тызэдэпсэунэу тыфаемэ, ащ зыфэдгъэсэн фае.

(Ымакъэ къефэхыгъэу, зэрэпшыгъэм ишыхьатэу ыIэпкъ-лъэпкъхэр зэхэлэн-лагъэхэу, ипаIо ерагъоу къыщехышъ, ышъхьащыгъошхоу адыгэ шьыкIэу Iлоу благъэр ыгупэкIэ къэдзыгъэу къэуцу): Къысфэжъыгъэгъу лые къэсуагъэмэ, сьдэу сшIын, сыкъэшульфыгъ, ау джары сэ адыгэмэ адэжъ сызэрэщылагъэм шIэныгъэу хэсхыгъэр.

Джащ нахьыбэ сфэмыльэкIыжьыныу сьпшыгъ, джы зыгъэпсэфыщт.

(МакIэу, ышъхэ филожьы фэдэу): А си Къэмгъаз, а зэзакъогуцэ узгъо-тыжьыгъэемэ, егъэшIэрэ ныбджэгъоу узизгъэлэни.

(Палор IэкIэ ыIыгъэу, ащ тедэгъэ техьор джэхашъом щилъэшъузэ, сценэм текIыжьы. Янэ, ыIэхэр щэигъэхэу, ипшъашъэ ыуж хьэ. Ятэ — генералыр — ибын зэрэшIокIодыгъэр къызэрэгурыIуагъэм ишыхьатэу, ышъхэ ыIыгъэу, нэмыкI лъэныкъокIэ сценэм текIыжьы. Цыф жугъэу зэхэтыгъэхэр, ашIэщтыр амышIэу, зы купыр (нахьыбэр) пшъашъэмрэ янэрэ, адрэ купыр генералым, акIэлъыплъэхэзэ, пэлухьохэр къызэфешыжьыкI).

(Пэлухьохэр зэфашыжьыкI).

КУЛЬТУРЭМ И ИЛЬЭСРЭ ТИКОНЦЕРТХЭМРЭ

Гъатхэм зыфэзыщэирэр кIэгущIужьы

Культурэм и Ильэс фэгъэхьыгъэ пчыхъээхахьэу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо филармоние щыкIуагъэм лъэпкъ зэфэшъафхэм ямузыкэ щыIуыгъ. Адыгеим инароднэ артисткэу, Урысыем ифестиваль-хэм щытхьуцIэхэр къащыдэзыхыгъэу Кушъэкъо Симэ иконцерт Краснодар ифилармоние и Къэралыгъо эстраднэ-симфоническэ оркестрэ хэлэжъагъ.

объединение «Ошадэм» икупэу «Синдикэм» зы къашъо нахь къымышыгъэми, пчыхъээхахьэр къыгъэбаигъ. Художественнэ пащэу Едыдж Викторие тызэрэщигъэгозагъэу, нэмыкI концертхэм къэшъуакохэр шIэхэу ащытлэгъуцтых.

Александр Павловыр пщынэмкIэ къыдежъыуэ Симэ къылогъэ оредхэр искусствэм пыщагъэхэм агу рехьых. Гъэтхэ къэгъэгъэ Iэрамхэр С. Кушъэкъом къезытыгъэхэм, къыфэгущIуагъэхэм ащыщых тинэлосэ пшъашъэхэр, Къулэ Амэрбий, Сулейман Юныс, фэшъафхэр. Гъатхэм къэкIырэ къэгъагъэхэм афэдэу Симэ къылогъэ оредхэри яжанрэхэмкIэ зэфэшъафых, дахэ.

Израиль къыкIыгъэ кIэлэегъаджэхэр, тиреспубликэ къэзыгъэзэжыгъэ тильэпкъэгъухэр, урысхэр, нэмыкIхэри концертхэм щыт-

лэгъугъэх. Адыгэ Республикэм культурэмкIэ иминистрэу Къулэ Мыхъамэт, ащ игуадзэу ШъэуапцIэкъо Аминэт зэхахьэм тащылукIагъ. Сурэтыш-модельер цIэрылоу, Шъачэ щыкIогъэ Олимпиадэ джэгунхэм якультурнэ Iофыгъохэм ахэлэжъэгъэ СтIашъу Юрэ игупшысэхэм нахь адедгъаштэ тшIоигъу. Симэ Шъачэ зыщIэм щытхьубэ зэрэфалуагъэр Ю. СтIашъум ешIэ. Адыгэ оредхэм нахьбэу ядэу зышIоигъуагъэхэм талукIагъ. Ар къыдэпльытагъэми, С. Кушъэкъом тыфэраз, инеуцрэ мафэ культурэм и Ильэс рехьы. Симэ янэ-ятэхэр концертхэм щытлэгъугъэх. Ягупшысэхэр щыIэныгъэм дештэх. Пчыхъээхахьэм еплгыгъэхэм гъэзетымкIи «тхъашъуегъэпсэу» араложьы ашIоигъу.

Сурэтым итыр: **Кушъэкъо Симэ оркестрэр игъусэу концерт къеты.**

Адыгэ Республикэм имэфэки зэхахьэхэм, лъэпкъ зэлукIэгъу гъэшIэгонхэм Кушъэкъо Симэ бэрэ ащытлэгъу, иорэдхэр цыфмэ ягунэсых. Адыгеим изаслуженнэ артисткэу АфэшIэгъо Фаинэ пчыхъээхахьэр филармонием щызерищээ къызериуагъэу, Кушъэкъо Симэ Олимпиадэ ыкIи Паралимпиадэ джэгунхэу Шъачэ щыкIуагъэхэм якультурнэ Iофыгъохэм илахьышIу ахишIыхьагъ. Адыгэ шъуашэр щыгъэу Сыбыр, Къалмыкым, Москва, нэмыкIхэм къарыкIыгъэхэм якультурэ икъэгъэлэгъуапIэхэм ащыIагъ, тильэпкъ оредхэм аригъэдэлугъэх, республикэм ищытхьу ыIэтыгъ. Тифилармоние иорэдыIоу С. Кушъэкъом симфоническэ оркестрэр къыдежъыуэ оредыбэ къылуагъ. Ахэр тичыгу идэхагъэ,

шIульэгъу къабзэм афэгъэхьыгъэх. «Сиорэд», «СинэшлуцIэ дах», нэмыкIхэри бэрэ зэхэтэхых, тямызэщэу тядэу. Къуекъо Налбийрэ Сихъу Рэмэзанрэ зэдау-сыгъэу «Къэсыщт ори уишIульэгъу» зыфилорэр тиреспубликэ иартистхэм яконцертхэм ащызэхэтэхы. Симэ оредым къэлэклэ хэ-хыгъэ къыфигъотыгъ, шIульэгъу зышыгъэм игугъэ зэригъэпытэн ыльэкIыщтым гукIэ уфещэ.

С. Кушъэкъом эстраднэ-симфоническэ оркестрэр къызэрэдежъыурэм къеушыхьаты артисткэр искусствэм ильэгаплэмэ зэранэ-сыгъэр. Оркестрэм идирижерхэу В. Кузьминскэмрэ В. Готлибрэ залым чIэхсэр агъэгущIуагъэх. ЗэльашIэрэ «Лезгинкэр», Кавказ ильэпкъ мэкъамэхэр оркестрэм ыгъэжъынчыгъэх. Творческэ

БАСКЕТБОЛ. ФИНАЛНЫКЪОР

Воронеж къызэтынэкIыгъ, «Нефтехимик»...

«Динамо-МГТУ» Мыекъуапэ — «Согдиана-СКИФ» Воронеж — 79:73 (25:13, 18:20, 16:16, 20:24). Мэлыльфэгъу мазэм и 8-м Мыекъуапэ щызэдешIагъэх. Зезыщагъэхэр: А. Говердовский — Москва, В. Воронин, В. Жак — Ростов-на-Дону. «Динамо-МГТУ»-м щешIагъэхэмрэ очко пчъагъэу къахьыгъэмрэ: Гапошин — 25, Хмара — 6, Фещенко — 10, Широков — 6, Болотских — 12, Лундако — 12, Милютин, Воротников — 6, Дудко — 2. «Согдиана-СКИФ»: Гафаров — 17, Бакленев — 5, Рогачев, Хамитов — 11, Кочнев — 7, Бойко — 5, Чичайкин — 6, Бжевский — 22.

Апшъэрэ купэу «Б»-м хэт командэхэу финалныкъом хэфагъэхэр Мыекъуапэ щызэлукIагъэх. Апэрэ ешIэгъоу Воронеж щыкIуагъэр 77:71-у Адыгеим спортсменхэм къахьыгъ. ЯтIонэрэ зэлукIэгъоу тикъалэ щызэхашагъэр тикомандэ дэгъоу ыублагъ. А. Гапошным, И. Фещенкэм, нэмыкIхэм хьагъэм Iэгуаор радзагъ, пчъагъэр 8:0-у къыхьыщтыгъ. ХьакIэхэр «къэпэжъгъэигъэх», очкоуи 3 дзыгъохэри агъэфедэхэу аублагъ. Арэу щытми, Д. Лундако зэкIэлъыкIоу тIогъогогъо хьурджанэм Iэгуаор редзэ — 15:8-у пчъагъэр мэхъу.

Воронеж спортсменхэм гуетыныгъэ ин къызыхагъэфагъэми, «Динамо-МГТУ»-р нахь дахэу, зэгурыIоныгъэ хэлъэу ешIагъ. ТекIоныгъэр 79:73-у тикомандэ къыхьы, финалныкъом хэIыным фэшI кIэух зэлукIэгъум хэлэжъэнэу фытыныгъэ илэ хьугъэ. — Тобольскэ икомандэу «Нефтехимикым» мэлыльфэгъум и 16-м Мыекъуапэ тыщылукIэщт, — къытилуагъ «Динамо-МГТУ»-м итренер шъхьалэу, Адыгэ Республикэм изаслуженнэ тренерэу Андрей Синельниковым. — ПэшIорыгъэшъэу къызэралопщыгъэмкIэ, мы мазэм и 19 — 20-м Тобольскэ тыщешIэщт. ТекIоныгъэр гъогогъуитIо къыдэзыхьэрэ финалым хэхащт, медальхэм афэбэнэщт.

ФУТБОЛ

Падзэжъы

Урысыем футболымкIэ изэнэкъокъу хэлэжъэрэ командэхэу купэу «Къыблэм» хэтхэм 2013 — 2014-рэ ильэс ешIэгъум непэ падзэжъы. Тигъэзетеджэмэ ялъэлу дгъэцакIэзэ, Мыекъопэ «Зэкъошныгъэм» зэлукIэгъоу иIэщтхэм ащытэгъэгъуазэх.

Я 24-рэ ешIэгъур

10.04, мэфэку
«Таганрог» — «Зэкъошныгъ»
Я 25-рэ ешIэгъур

15.04, гъубдж
«Зэкъошныгъ» — «Олимпия»
Я 26-рэ ешIэгъур
20.04, тхъаумаф
«Зэкъошныгъ» — «Энергия»
Я 31-рэ ешIэгъур
19.05, блыпэ
«Астрахань» — «Зэкъошныгъ»
Я 32-рэ ешIэгъур
25.05, тхъаумаф
«Зэкъошныгъ» — «Газпром»
Я 33-рэ ешIэгъур
31.05, шэмбэт
СКВО — «Зэкъошныгъ»
Я 34-рэ ешIэгъур
05.06, мэфэку
«Зэкъошныгъ» — МИТОС

Я 27-рэ ешIэгъур

26.04, шэмбэт
«Торпедо» — «Зэкъошныгъ»
Я 28-рэ ешIэгъур
02.05, бэрэскэшху
«Зэкъошныгъ» — «Алания-Д»
Я 29-рэ ешIэгъур
08.05, мэфэку
«Мэщыкъу» — «Зэкъошныгъ»
Я 30-рэ ешIэгъур
13.05, гъубдж
«Зэкъошныгъ» — «Витязь»

Чыплэхэр

зэтэгъапшэх
1. «Волгарь» — 59
2. «Черноморец» — 54

3. «Олимпия» — 43
4. МИТОС — 41
5. «Дагдизель» — 39
6. СКВО — 39
7. «Витязь» — 37
8. «Торпедо» — 36
9. «Астрахань» — 33
10. «Газпром» — 29
11. «Таганрог» — 28
12. «Биолог» — 26
13. «Алания-Д» — 23
14. «Терек-2» — 23
15. «Зэкъошныгъ» — 21
16. «Краснодар-2» — 18
17. «Мэщыкъу» — 17
18. «Энергия» — 15.

*НэкIубгъор
зыгъэхъазырыгъэр
ЕМТIЫЛЬ Нурбий.*

**Зэхъыщагъэр
ыкIи къыдэзы-
гъэкIырэр:**
Адыгэ Республикэм лъэпкъ IофхэмкIэ, IэкIыб кэралхэм ащыпсэурэ тильэпкъэгъухэм адыряIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жьугъэм иамалхэмкIэ и Комитет Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

**Редакциер
зэдэщыIэр:**
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шъхьалэм
иапэрэ
гуадзэр:
52-49-44,

редактор гуадзэр-
пшъэдэкIыжъ зы-
хьырэ секретары:
52-16-77.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

**Зыщаушыхьаты-
гъэр:**

Урысые Федерацием хэутын IофхэмкIэ, телерадиокъэтын-хэмкIэ ыкIи зэлыгъ-IэсыкIэ амалхэмкIэ и Министрствэ и Темыр-Кавказ чIыплэ гъэIорышIапI, зэраушыхьатыгъэ номерыр **ПИ №ТУ23-00916**

Зыщыхаутырэр

ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

**Пчъагъэр
4000
Индексхэр
52161
52162
Зак. 967**

Хэутыным
узщыкIэтхэнэу щыт
уахьтэр
Сыхьатыр 18.00
ЗыщыкIэтхэгъэхэ
уахьтэр
Сыхьатыр 18.00

Редактор
шъхьалэр
Дэрбэ Тимур

Редактор
шъхьалэм
иапэрэ гуадзэр
**МэщIэкъо
Сайд**

Редактор
шъхьалэм
игуадзэр —
пшъэдэкIыжъ
зыхьырэ
секретары
Хьурмэ Хьусен